

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE

**WARUNKI POWSTANIA I DZIAŁANIA
ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJOWE
POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW
POWSTAŁYCH W LATACH 2004–2008**

***CREATION AND OPERATION CONDITIONS,
DEVELOPMENT PROSPECTS
OF POLISH ENTERPRISES
ESTABLISHED IN THE YEARS 2004–2008***

*Statistical
Information
and Elaborations*

Informacje
i opracowania
statystyczne

Warszawa 2010

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GUS – Departament Przedsiębiorstw
CSO – Business Statistics Division

kierujący
supervisor

Katarzyna Walkowska – dyrektor Departamentu
director of the Division

zespół
team

Tomasz Grabowski, Jacek Kotowski, Krystyna Rećko

Okładka
Cover

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

ISSN 1507 – 126X

Publikacja dostępna w Internecie **www.stat.gov.pl**
Publication available on the Internet *www.stat.gov.pl*

PRZEDMOWA

Kontynuując zapoczątkowaną w roku 2003 inicjatywę, przedstawiamy Państwu kolejną edycję publikacji, w której zaprezentowane zostały podstawowe informacje o warunkach powstania i działania oraz perspektywach rozwojowych tworzonych w Polsce przedsiębiorstw. Cykl corocznych opracowań z tej serii tworzy logiczną całość, dostarczając informacji uzupełniających i porównawczych o podmiotach utworzonych w poszczególnych latach, począwszy od roku 2001. W niniejszej publikacji zaprezentowano dane o przedsiębiorstwach powstałych w latach 2004-2008.

Opracowanie zostało przygotowane na podstawie wyników panelowego badania przedsiębiorstw prowadzonego w oparciu o ankiety PL1 i PL2. Zasadniczą ideą tych badań jest zebranie informacji o sposobie powstania i źródłach finansowania nowej działalności, a także o czynnikach wpływających na skuteczną rywalizację z konkurencją oraz utrzymanie się nowych podmiotów na rynku w pierwszych latach po rejestracji. Badania mają również na celu oszacowanie stopnia przeżywalności nowych przedsiębiorstw w kolejnych latach pełnego pięcioletniego cyklu obserwacji.

Publikacja składa się z trzech części. W pierwszej zawarto metodologię badania, jego zakres podmiotowy i przedmiotowy, opis doboru próby, a także sposób prezentacji wyników. W drugiej części zostały poddane analizie pierwsze dane o zbiorowości podmiotów utworzonych w roku 2008, a także wyniki pięcioletniego cyklu badania jednostek powstałych w roku 2004. Uzupełnieniem analiz są tabele z wynikami wszystkich badań przeprowadzonych w roku 2009, zamieszczone w części trzeciej.

Dyrektor Departamentu
Przedsiębiorstw

Katarzyna Walkowska

Warszawa, czerwiec 2010 r.

PREFACE

As a follow-up to the initiative undertaken in 2003, we present the next edition of publication containing basic information on the conditions of the establishment and operation of newly-established enterprises in Poland, as well as on their development prospects. The series of annual publications form a logical whole, providing complementary and comparative information on the entities established in consecutive years from 2001. This publication presents data concerning enterprises established in the years 2004-2008.

The publication was developed on the basis of the results obtained from a panel survey on enterprises, conducted with the use of PL1 and PL2 questionnaires. The principal idea of these surveys is to collect information on the mode of establishing, and the sources of financing newly-established businesses, as well as on the factors influencing the efficient competition and subsistence of new entities on the market in the first years after the registration. The surveys are further aimed at assessing the survival rate of new enterprises in the subsequent years of a complete 5-year monitoring cycle.

This publication consists of three parts. The survey methodology is presented in the first part, where both the scope and information collected are discussed in detail, together with the description of the sampling method, as well as the method of presenting the results obtained. The second part features the analysis of the first data on the group of entities established in 2008, as well as the results of the 5-year survey on the entities established in 2004. The analysis were supplemented with tables containing results of all surveys conducted in 2009, published in the third part.

Director of Business Statistics Division

Katarzyna Walkowska

Warsaw, June 2010

SPIS TREŚCI

CONTENTS

	Strona Page
PRZEDMOWA	3
PREFACE	
UWAGI METODYCZNE	
METHODOLOGICAL NOTES	
1.1 Wprowadzenie..... <i>Introduction</i>	13
1.2 Organizacja badań..... <i>Organisation of surveys</i>	14
1.3 Jednostki objęte badaniem oraz wielkość i struktura próby..... <i>Surveyed units, sample size and structure</i>	16
1.4 Zakres zbieranych informacji..... <i>Collected information</i>	17
1.5 Sposób opracowania i interpretacji wyników..... <i>Elaboration and interpretation of results</i>	19
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	
SURVEY RESULTS – SYNTHESIS	
1. Przedsiębiorstwa powstałe w 2008 r. <i>Enterprises established in 2008</i>	29
1.1. Wielkość i struktura badanej zbiorowości..... <i>Size and structure of surveyed population</i>	29
1.2. Wskaźniki przeżycia..... <i>Survival rates</i>	31
1.3. Aktywność ekonomiczna w rok po wejściu na rynek..... <i>Economic activity one year after entering the market</i>	33
1.4. Bariery napotymane przez przedsiębiorstwa..... <i>Difficulties encountered by enterprises</i>	36
2. Przedsiębiorstwa powstałe w 2004 r. i nadal aktywne w 2009 r. <i>Enterprises established in 2004 and still active in 2009</i>	38
2.1. Wielkość, struktura i wskaźniki przeżycia badanej zbiorowości..... <i>Size, structure and survival rates of the surveyed population</i>	38
2.2. Aktywność ekonomiczna..... <i>Economic activity</i>	40
2.3. Bariery napotymane przez przedsiębiorstwa..... <i>Difficulties encountered by enterprises</i>	42
3. Podsumowanie	44
<i>Summary</i>	

TABLICE
TABLES

	Tabl. Table	Strona Page
PRZEDSIĘBIORSTWA POWSTAŁE W 2008 R. ENTERPRISES ESTABLISHED IN 2008		47
Liczba i wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według wybranych przekrojów..... <i>Number and survival rate of enterprises established in 2008 and active in 2009 by selected groupings</i>	1	48
Struktura przedsiębiorstw powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według sposobu powstania oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure of enterprises established in 2008 and active in 2009 by way of creation and selected groupings</i>	2	49
Struktura przedsiębiorstw powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według źródeł finansowania podejmowanej działalności oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure of enterprises established in 2008 and active in 2009 by sources of financing the undertaken activity and selected groupings</i>	3	50
Struktura przedsiębiorstw osób fizycznych powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według płci właściciela oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure of enterprises of natural persons, established in 2008 and active in 2009 by gender of owner and selected groupings</i>	4	51
Struktura przedsiębiorstw osób fizycznych powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według wieku właściciela oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure of enterprises of natural persons, established in 2008 and active in 2009 by age of owner and selected groupings</i>	5	52
Struktura przedsiębiorstw osób fizycznych powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według wykształcenia właściciela oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure of enterprises of natural persons, established in 2008 and active in 2009 by education level of owner and selected groupings</i>	6	53
Struktura przedsiębiorstw osób fizycznych powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według charakteru poprzedniej pracy właściciela oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure of enterprises of natural persons, established in 2008 and active in 2009 by type of the previous work of owner and selected groupings</i>	7	54
Liczba i struktura pracujących w przedsiębiorstwach powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według wybranych przekrojów..... <i>Number and structure of persons employed in enterprises established in 2008 and active in 2009 by selected groupings</i>	8	55
Struktura przedsiębiorstw powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według zasięgu prowadzenia działalności oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure of enterprises established in 2008 and active in 2009 by activity range and selected groupings</i>	9	56

	Tabl. Table	Strona Page
Struktura przedsiębiorstw powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według uzyskanego wyniku finansowego oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure of enterprises established in 2008 and active in 2009 by financial results and selected groupings</i>	10	57
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2008 r., aktywnych i inwestujących w 2009 r. oraz źródła finansowania nakładów inwestycyjnych według wybranych przekrojów..... <i>Percentage of enterprises established in 2008, active and investing in 2009 and sources of financing investment outlays by selected groupings</i>	11	58
Struktura przedsiębiorstw powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według typów napotykanego trudności oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure of enterprises established in 2008 and active in 2009 by types of encountered difficulties and selected groupings</i>	12	59
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według zgłaszanych trudności popytowych oraz wybranych przekrojów..... <i>Percentage of enterprises established in 2008 and active in 2009 by reported demand difficulties and selected groupings</i>	13	60
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2008 r. i aktywnych w 2009 r. według zgłaszanych trudności podaźowych oraz wybranych przekrojów..... <i>Percentage of enterprises established in 2008 and active in 2009 by reported supply difficulties and selected groupings</i>	14	61
PRZEDSIĘBIORSTWA POWSTAŁE W 2007 R. ENTERPRISES ESTABLISHED IN 2007		63
Liczba przedsiębiorstw powstałych w 2007 r. i aktywnych w latach 2008-2009 oraz wskaźnik ich przeżycia w kolejnych latach według wybranych przekrojów..... <i>Number of enterprises established in 2007 and active in the years 2008-2009 and their survival rate in subsequent years by selected groupings</i>	1 (15)	64
Struktura i wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw osób fizycznych powstałych w 2007 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według cech właściciela..... <i>Structure and survival rate of enterprises of natural persons, established in 2007 and still active in 2009 by features of owner</i>	2 (16)	65
Liczba pracujących w przedsiębiorstwach powstałych w 2007 r. i nadal aktywnych w 2009 r. oraz procentowa zmiana liczby pracujących pomiędzy latami 2008 i 2009 według wybranych przekrojów..... <i>Number of persons employed in enterprises established in 2007 and still active in 2009, and percentage change of the number of persons employed between the years 2008 and 2009 by selected groupings</i>	3 (17)	66
Struktura i wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw powstałych w 2007 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według wyniku finansowego oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure and survival rate of enterprises established in 2007 and still active in 2009 by financial results and selected groupings</i>	4 (18)	67

	Tabl. Table	Strona Page
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2007 r., nadal aktywnych i inwestujących w 2009 r. oraz wskaźnik ich przeżycia w latach 2008 i 2009 według wybranych przekrojów.....	5 (19)	68
<i>Percentage of enterprises established in 2007, still active and investing in 2009 and their survival rate in the years 2008 and 2009 by selected groupings</i>		
Struktura przedsiębiorstw inwestujących powstałych w 2007 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według źródeł finansowania nakładów inwestycyjnych oraz wybranych przekrojów.....	6 (20)	69
<i>Structure of investing enterprises established in 2007 and still active in 2009 by sources of financing investment outlays and selected groupings</i>		
Struktura przedsiębiorstw powstałych w 2007 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według typów napotykanym trudności i wybranych przekrojów oraz wskaźnik przeżycia.....	7 (21)	70
<i>Structure of enterprises established in 2007 and still active in 2009 by types of encountered difficulties, selected groupings and survival rate</i>		
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2007 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według zgłaszanych trudności popytowych oraz wybranych przekrojów.....	8 (22)	71
<i>Percentage of enterprises established in 2007 and still active in 2009 by reported demand difficulties and selected groupings</i>		
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2007 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według zgłaszanych trudności podaźowych oraz wybranych przekrojów.....	9 (23)	72
<i>Percentage of enterprises established in 2007 and still active in 2009 by reported supply difficulties and selected groupings</i>		
PRZEDSIĘBIORSTWA POWSTAŁE W 2006 R. ENTERPRISES ESTABLISHED IN 2006		73
Liczba przedsiębiorstw powstałych w 2006 r. i aktywnych w latach 2007-2009 oraz wskaźnik ich przeżycia w kolejnych latach według wybranych przekrojów.....	1 (24)	74
<i>Number of enterprises established in 2006 and active in the years 2007-2009 and their survival rate in subsequent years by selected groupings</i>		
Struktura i wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw osób fizycznych powstałych w 2006 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według cech właściciela.....	2 (25)	75
<i>Structure and survival rate of enterprises of natural persons, established in 2006 and still active in 2009 by features of owner</i>		
Liczba pracujących w przedsiębiorstwach powstałych w 2006 r. i nadal aktywnych w 2009 r. oraz procentowa zmiana liczby pracujących pomiędzy latami 2007 i 2009 oraz 2008 i 2009 według wybranych przekrojów.....	3 (26)	76
<i>Number of persons employed in enterprises established in 2006 and still active in 2009, and percentage change in the number of persons employed between the years 2007 and 2009, and 2008 and 2009 by selected groupings</i>		
Struktura i wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw powstałych w 2006 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według uzyskanego wyniku finansowego oraz wybranych przekrojów.....	4 (27)	77
<i>Structure and survival rate of enterprises established in 2006 and still active in 2009 by financial result and selected groupings</i>		

	Tabl. Table	Strona Page
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2006 r., nadal aktywnych i inwestujących w 2009 r. oraz wskaźnik ich przeżycia w latach 2007 i 2009 oraz 2008 i 2009 według wybranych przekrojów..... <i>Percentage of enterprises established in 2006, still active and investing in 2009 and their survival rate in the years 2007 and 2009, and 2008 and 2009 by selected groupings</i>	5 (28)	78
Struktura przedsiębiorstw inwestujących powstałych w 2006 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według źródeł finansowania nakładów inwestycyjnych oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure of investing enterprises established in 2006 and still active in 2009 by sources of financing investment outlays and selected groupings</i>	6 (29)	79
Struktura przedsiębiorstw powstałych w 2006 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według typów napotykanym trudności i wybranych przekrojów oraz wskaźnik przeżycia..... <i>Structure of enterprises established in 2006 and still active in 2009 by types of encountered difficulties, selected groupings and survival rate</i>	7 (30)	80
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2006 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według zgłaszanych trudności popytowych oraz wybranych przekrojów..... <i>Percentage of enterprises established in 2006 and still active in 2009 by reported demand difficulties and selected groupings</i>	8 (31)	81
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2006 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według zgłaszanych trudności podaźowych oraz wybranych przekrojów..... <i>Percentage of enterprises established in 2006 and still active in 2009 by reported supply difficulties and selected groupings</i>	9 (32)	82
PRZEDSIĘBIORSTWA POWSTAŁE W 2005 R. ENTERPRISES ESTABLISHED IN 2005		83
Liczba przedsiębiorstw powstałych w 2005 r. i aktywnych w latach 2006-2009 według wybranych przekrojów..... <i>Number of enterprises established in 2005 and active in the years 2006-2009 by selected groupings</i>	1 (33)	84
Wskaźnik przeżycia w kolejnych latach działalności przedsiębiorstw powstałych w 2005 r. i aktywnych w latach 2006-2009 według wybranych przekrojów..... <i>Survival rate in subsequent years of activity of enterprises established in 2005 and active in the years 2006-2009 by selected groupings</i>	2 (34)	85
Struktura i wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw osób fizycznych powstałych w 2005 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według cech właściciela..... <i>Structure and survival rate of enterprises of natural persons, established in 2005 and still active in 2009 by features of owner</i>	3 (35)	86
Liczba pracujących w przedsiębiorstwach powstałych w 2005 r. i nadal aktywnych w 2009 r. oraz procentowa zmiana liczby pracujących pomiędzy latami 2006 i 2009 oraz 2008 i 2009 według wybranych przekrojów..... <i>Number of persons employed in enterprises established in 2005 and still active in 2009, and percentage change in the number of persons employed between the years 2006 and 2009, and 2008 and 2009 by selected groupings</i>	4 (36)	87

	Tabl. Table	Strona Page
Struktura i wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw powstałych w 2005 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według uzyskanego wyniku finansowego oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure and survival rate of enterprises established in 2005 and still active in 2009 by financial result and selected groupings</i>	5 (37)	88
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2005 r., nadal aktywnych i inwestujących w 2009 r. oraz wskaźnik ich przeżycia w latach 2006 i 2009 oraz 2008 i 2009 według wybranych przekrojów..... <i>Percentage of enterprises established in 2005, still active and investing in 2009 and their survival rate in 2006 and 2009, and 2008 and 2009 by selected groupings</i>	6 (38)	89
Struktura przedsiębiorstw inwestujących powstałych w 2005 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według źródeł finansowania nakładów inwestycyjnych oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure of investing enterprises established in 2005 and still active in 2009 by sources of financing investment outlays and selected groupings</i>	7 (39)	90
Struktura przedsiębiorstw powstałych w 2005 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według typów napotykaných trudności i wybranych przekrojów oraz wskaźnik przeżycia..... <i>Structure of enterprises established in 2005 and still active in 2009 by types of encountered difficulties, selected groupings and survival rate</i>	8 (40)	91
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2005 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według zgłaszanych trudności popytowych oraz wybranych przekrojów..... <i>Percentage of enterprises established in 2005 and still active in 2009 by reported demand difficulties and selected groupings</i>	9 (41)	92
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2005 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według zgłaszanych trudności podażyowych oraz wybranych przekrojów..... <i>Percentage of enterprises established in 2005 and still active in 2009 by reported supply difficulties and selected groupings</i>	10 (42)	93
PRZEDSIĘBIORSTWA POWSTAŁE W 2004 R. ENTERPRISES ESTABLISHED IN 2004		95
Liczba przedsiębiorstw powstałych w 2004 r. i aktywnych w latach 2005-2009 według wybranych przekrojów..... <i>Number of enterprises established in 2004 and active in the years 2005-2009 by selected groupings</i>	1 (43)	96
Wskaźnik przeżycia w kolejnych latach działalności przedsiębiorstw powstałych w 2004 r. i aktywnych w latach 2005-2009 według wybranych przekrojów..... <i>Survival rate in subsequent years of activity of enterprises established in 2004 and active in the years 2005-2009 by selected groupings</i>	2 (44)	97
Struktura i wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw osób fizycznych powstałych w 2004 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według cech właściciela..... <i>Structure and survival rate of enterprises of natural persons, established in 2004 and still active in 2009 by features of owner</i>	3 (45)	98

	Tabl. Table	Strona Page
Liczba pracujących w przedsiębiorstwach powstałych w 2004 r. i nadal aktywnych w 2009 r. oraz procentowa zmiana liczby pracujących pomiędzy latami 2005 i 2009 oraz 2008 i 2009 według wybranych przekrojów..... <i>Number of persons employed in enterprises established in 2004 and still active in 2009 and percentage change in the number of persons employed between the years 2005 and 2009, and 2008 and 2009 by selected groupings</i>	4 (46)	99
Struktura i wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw powstałych w 2004 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według uzyskanego wyniku finansowego oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure and survival rate of enterprises established in 2004 and still active in 2009 by financial result and selected groupings</i>	5 (47)	100
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2004 r., nadal aktywnych i inwestujących w 2009 r. oraz wskaźnik ich przeżycia w latach 2005 i 2009 oraz 2008 i 2009 według wybranych przekrojów..... <i>Percentage of enterprises established in 2004, still active and investing in 2009 and their survival rate in 2005 and 2009, and 2008 and 2009 by selected groupings</i>	6 (48)	101
Struktura przedsiębiorstw inwestujących powstałych w 2004 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według źródeł finansowania nakładów inwestycyjnych oraz wybranych przekrojów..... <i>Structure of investing enterprises established in 2004 and still active in 2009 by sources of financing investment outlays and selected groupings</i>	7 (49)	102
Struktura przedsiębiorstw powstałych w 2004 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według typów napotykanym trudności i wybranych przekrojów oraz wskaźnik przeżycia..... <i>Structure of enterprises established in 2004 and still active in 2009 by types of encountered difficulties, selected groupings and survival rate</i>	8 (50)	103
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2004 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według zgłaszanych trudności popytowych oraz wybranych przekrojów..... <i>Percentage of enterprises established in 2004 and still active in 2009 by reported demand difficulties and selected groupings</i>	9 (51)	104
Odsetek przedsiębiorstw powstałych w 2004 r. i nadal aktywnych w 2009 r. według zgłaszanych trudności podaźowych oraz wybranych przekrojów..... <i>Percentage of enterprises established in 2004 and still active in 2009 by reported supply difficulties and selected groupings</i>	10 (52)	105
TABLICE ZBIORCZE DLA PRZEDSIĘBIORSTW POWSTAŁYCH W LATACH 2004-2008 SUMMARY TABLES FOR ENTERPRISES ESTABLISHED IN THE YEARS 2004-2008		107
Liczba i wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw powstałych w latach 2004-2008 i aktywnych w rok po zarejestrowaniu według wybranych przekrojów..... <i>Number and survival rate of enterprises established in the years 2004-2008 and active one year after registration, by selected groupings</i>	1 (53)	108

WYKRESY GRAPHS

	Numer <i>Number</i>	Strona <i>Page</i>
Przedsiębiorstwa powstałe w 2008 r. według form prawnych – wskaźnik przeżycia do 2009 r. <i>Enterprises established in 2008 by legal forms – survival rate until 2009</i>	1	32
Przedsiębiorstwa powstałe w 2008 r. według podstawowego rodzaju działalności – wskaźnik przeżycia do 2009 r. <i>Enterprises established in 2008 by main kind of activity – survival rate until 2009</i>	2	32
Przedsiębiorstwa powstałe w 2008 r. i aktywne w 2009 r. – struktura jednostek według ponoszonych nakładów inwestycyjnych oraz podstawowego rodzaju działalności..... <i>Enterprises established in 2008 and active in 2009 – structure of entities by incurred investment outlays and main kind of activity</i>	3	35
Przedsiębiorstwa powstałe w 2008 r. i aktywne w 2009 r. według typów napotykaných trudności..... <i>Enterprises established in 2008 and active in 2009 by types of encountered difficulties</i>	4	36
Przedsiębiorstwa powstałe w 2004 r. – wskaźnik przeżycia do 2009 r. <i>Enterprises established in 2004 – survival rate until 2009</i>	5	38
Przedsiębiorstwa powstałe w 2004 r. według podstawowego rodzaju działalności – wskaźnik przeżycia do 2009 r. <i>Enterprises established in 2004 by main kind of activity – survival rate until 2009</i>	6	39

WZORY FORMULARZY QUESTIONNAIRES

	Strona <i>Page</i>
Ankieta PL1 Panelowe badanie przedsiębiorstw..... <i>Questionnaire PL1 Business panel survey</i>	111
Ankieta PL2 Panelowe badanie przedsiębiorstw..... <i>Questionnaire PL2 Business panel survey</i>	115

UWAGI METODYCZNE

1.1 Wprowadzenie

Gospodarka składa się z podmiotów, których liczba, profil i skala działalności zmienia się w czasie, głównie w wyniku powstawania, rozwoju bądź likwidacji przedsiębiorstw. Obserwacja tych procesów demograficznych w populacji nowych jednostek jest zasadniczym celem podjętych przez GUS w 2002 r. badań panelowych¹. Dzięki zgromadzonym informacjom można podjąć próbę odpowiedzi na pytania o możliwości utrzymania się nowych firm na rynku w pierwszych latach po rejestracji, w tym również o czynniki wpływające na skuteczną walkę z konkurencją bądź ją utrudniające. Każde badanie oparte jest na założeniu, że dane o nowych jednostkach będą zbierane w toku pięcioletniej obserwacji tych samych jednostek powstałych w danym roku. Prezentowane w niniejszej publikacji dane zgromadzone w pełnym, tj. 5-letnim cyklu badawczym obejmują podmioty powstałe w 2004 r., obserwowane w latach 2005-2009.

Wyniki prowadzonych przez GUS badań mogą stanowić bogate źródło informacji dla osób i instytucji zainteresowanych stanem polskiej gospodarki, a także jej miejscem na rynku europejskim. Zawarte w publikacji dane mogą być wykorzystywane przy planowaniu działań wspierających postawy aktywne, pobudzające do działania i tworzenia nowych przedsiębiorstw, które kreują dochody i miejsca pracy, co z kolei przekłada się na rozwój gospodarczy. Na podstawie informacji z niniejszej publikacji można określić odpowiednie kierunki dla bieżącej i przyszłej polityki sprzyjającej rozwojowi przedsiębiorczości, w szczególności w zakresie regulacji prawnych, dostępu do środków finansowych i technologii. Niniejsza publikacja może być również bazą dla dokonywania analiz sektora małych i średnich przedsiębiorstw przez analityków, naukowców, studentów, dziennikarzy, a także samych przedsiębiorców. Jednostki działające już na rynku mogą wykorzystywać informacje o jednostkach wchodzących na rynek przy wybieraniu strategii i perspektywicznych kierunków rozwoju swoich firm. Dane zawarte w opracowaniu mogą być pomocne dla przyszłych przedsiębiorców przy podejmowaniu przez nich decyzji o rozpoczęciu działalności, wskazując szanse i zagrożenia, które mogą napotykać na rynku oraz czynniki, które mogą decydować o rozwoju.

¹ Panelowy charakter badania oznacza, że w kolejnych latach obserwacji poddawane są jednostki z próby wybranej w pierwszym roku badania (nie losuje się nowych jednostek w miejsce tych, które zamykają działalność).

Nowe firmy wchodzące na rynek z jednej strony wypierają jednostki nieefektywne, a z drugiej wymuszają na tych pozostających na rynku zmiany innowacyjne i rozwój, który jest konieczny dla zachowania przewagi konkurencyjnej. Ta schumpeterowska „kreatywna destrukcja” umożliwia najefektywniejsze wykorzystanie czynników wytwórczych poprzez szybką reakcję na zmieniające się warunki. Relacje między przedsiębiorstwami wpływają na konkurencyjność i efektywność całej gospodarki, a dzięki badaniom można odpowiedzieć na pytanie o to, jak te relacje i zmienność populacji przedsiębiorstw w poszczególnych obszarach gospodarki oddziałują na wydajność.

Wyniki prowadzonych w GUS panelowych badań nowych przedsiębiorstw stanowią również jeden z elementów bazy, która może być wykorzystywana na potrzeby instytucji międzynarodowych. Monitorowanie powstawania nowych przedsiębiorstw, wyników prowadzonej przez nie działalności i czynników mających wpływ na dalszy rozwój znajduje się bowiem w sferze zainteresowań UE i OECD. Informacje z tego zakresu stanowią element demografii przedsiębiorstw, która jest jednym z modułów szczegółowych europejskiej strukturalnej statystyki przedsiębiorstw. Ponadto w ramach programu Entrepreneurship Indicators Programme OECD we współpracy z Eurostatem wypracowuje zasady oraz metodologię do określenia wskaźników przedsiębiorczości. Wyniki tych badań pozwalają na dokonanie porównań konkurencyjności poszczególnych krajów i wpływu, jaki na jej wzrost mają nowe podmioty. Dostarczają jednocześnie wiedzy potrzebnej do określenia wskaźników przedsiębiorczości i kierunków rozwoju poszczególnych sektorów gospodarki, w tym tych najbardziej innowacyjnych, a także poziomu osiąganego w nich wydajności. Stanowią zatem jeden z elementów niezbędnych do formułowania i monitorowania zadań zapisanych w Strategii Lizbońskiej.

1.2 Organizacja badań

Wszystkie badania składające się na dany – 5-letni – cykl prowadzone są jesienią kolejnych lat. W pierwszym roku obserwacjom podlegają przedsiębiorstwa zarejestrowane jako nowe w roku poprzedzającym badanie. Od drugiego do piątego roku badaniami obejmowane są te przedsiębiorstwa ze zbiorowości początkowej, które w momencie obserwacji prowadzą działalność gospodarczą, tzn. nadal pozostają aktywne². Po 5 latach prowadzenia działalności przedsiębiorstwa uznaje się za stabilne i w latach następnych podmioty te nie podlegają już obserwacjom.

² Jednostki aktywne to takie, które w chwili przeprowadzania badania prowadzą działalność stałą lub sezonową.

Poniżej przedstawiono schemat badań panelowych, gdzie zostały zaznaczone cztery zakończone 5-letnie cykle obserwacji oraz wszystkie obserwacje prowadzone w roku 2009.

Rok badania	Rok powstania przedsiębiorstwa							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
2002								
2003								
2004								
2005								
2006								
2007								
2008								
2009								

 Jednostki aktywne podlegające badaniu
  Jednostki nieaktywne niepodlegające badaniu

Coroczne badania podmiotów tworzonych w kolejnych latach począwszy od roku 2001 są zorganizowane podobnie. Analogicznie jak w latach poprzednich, w roku 2009 przeprowadzono równolegle pięć badań przedsiębiorstw (utworzonych w kolejnych latach 2004-2008). Dla zbiorowości powstałej w 2004 r. było to ostatnie piąte badanie, dla zbiorowości powstałej w 2005 r. – czwarte, dla powstałej w 2006 r. – trzecie, dla powstałej w 2007 r. – drugie, natomiast dla zbiorowości powstałej w 2008 r. – pierwsze. Dla każdej zbiorowości nowych przedsiębiorstw cykl zostanie zakończony po pięciu latach od pierwszej obserwacji. I tak – jak wspomniano wcześniej – w roku 2009 został zakończony czwarty pięcioletni cykl badań, który dotyczył jednostek powstałych w roku 2004. Zbiorowość ta została po raz pierwszy poddana obserwacji we wrześniu roku 2005. W następnych czterech latach (2006-2009), spośród podmiotów zarejestrowanych w 2004 r., badaniu poddawano tylko te jednostki, które w momencie obserwacji były aktywne. W miejsce jednostek nieaktywnych nie losowano nowych podmiotów, przez co liczebność próby corocznie ulegała zmniejszeniu.

W ukazujących się corocznie publikacjach prezentowane są wyniki wszystkich przeprowadzonych w danym roku badań panelowych. I tak, w pierwszej z nich (która ukazała się w 2003 r.) przedstawiono dane o zbiorowości jednostek powstałych w 2001 r., w tym aktywnych w rok po wejściu na rynek. Publikacja, która ukazała się w 2004 r. obejmowała informacje o podmiotach z pierwszej zbiorowości, aktywnych w dwa lata po rozpoczęciu działalności oraz o nowej zbiorowości jednostek powstałych w 2002 r. Analogicznie opracowywane były następne publikacje. W 2007 roku zawarto w niej wyniki z pierwszego pełnego pięcioletniego cyklu badań (dla przedsiębiorstw powstałych w 2001 r.), a także dane

o jednostkach utworzonych w kolejnych latach 2002-2005, działających odpowiednio od czterech lat do jednego roku od rejestracji. Podobnie, tegoroczna publikacja zawiera wyniki badań dotyczące pięciu zbiorowości przedsiębiorstw, tj. powstałych od roku 2004 do 2008, funkcjonujących od pięciu lat do jednego roku od momentu rozpoczęcia działalności.

1.3 Jednostki objęte badaniem oraz wielkość i struktura próby

Zakres podmiotowy badań został dostosowany do specyfiki polskiej gospodarki i obejmuje podmioty małe (w tym mikro-przedsiębiorstwa³), które dominują w grupie nowych przedsiębiorstw. Z uwagi na to można uznać, że prezentowane w opracowaniu wyniki obrazują warunki, w jakich podejmuje działalność cała zbiorowość podmiotów wchodzących każdego roku na rynek.

Należy przy tym wyjaśnić, że jednostki o liczbie pracujących od 10 do 49 osób objęto badaniami dopiero od roku 2005, ponieważ wcześniej do badań wchodziły tylko mikro-przedsiębiorstwa. Dokonane rozszerzenie podmiotowe badania miało na celu gromadzenie pełniejszej informacji o zbiorowości nowych przedsiębiorstw oraz dostosowanie do europejskiej statystyki strukturalnej przedsiębiorstw niefinansowych. Badania jednostek powstałych w kolejnych latach 2001-2003 obejmowały mikro-przedsiębiorstwa należące zarówno do osób fizycznych jak i prawnych, prowadzące działalność z zakresu górnictwa (sekcja C według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2004), przetwórstwa przemysłowego (sekcja D), wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, wodę (sekcja E), budownictwa (sekcja F), handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (sekcja G), hoteli i restauracji (sekcja H), transportu, gospodarki magazynowej i łączności (sekcja I), obsługi nieruchomości, wynajmu i usług związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (sekcja K). Zakres podmiotowy następnych badań tj. jednostek powstałych w kolejnych latach 2004-2008 został rozszerzony nie tylko z uwagi na wielkość jednostek, ale również rodzaj podejmowanej działalności i obejmował wszystkie podmioty małe osób fizycznych oraz prawnych, podejmujące działalność także (oprócz wymienionych powyżej) z następujących dziedzin: pośrednictwo finansowe (sekcja J – dział 67), edukacja (sekcja M), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (sekcja N) oraz działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (sekcja O).

³ Małe przedsiębiorstwo to takie, w którym pracuje mniej niż 50 osób, natomiast mikro-przedsiębiorstwo to takie, w którym pracuje mniej niż 10 osób.

Ze względu na szeroki zakres podmiotowy i skalę zjawiska, nie jest możliwe przeprowadzanie pełnych badań przedsiębiorstw tworzonych w Polsce w kolejnych latach. W związku z powyższym badania te są prowadzone metodą reprezentacyjną. Pierwsza próba do każdego cyklu badań dla jednostek zarejestrowanych w kolejnych latach 2001-2003 obejmowała po 2 tys., a powstałych w latach 2004-2008 po 3 tys. podmiotów. W rozpoczętym w 2009 r. badaniu przedsiębiorstw powstałych w 2008 r. wylosowana próba stanowiła 1,02% całej rozpatrywanej populacji.

Dobór próby oparty jest na schemacie losowania proporcjonalnego bez zwracania, o stałej frakcji i z warstwowaniem. Ze względu na sposób warstwowania próby wyniki prezentowane są w podstawowych przekrojach według form prawnych i wielkości podmiotów oraz rodzaju prowadzonej przez nie działalności.

Z uwagi na formę prawną wyróżniono zbiorowość osób fizycznych (obejmującą osoby fizyczne i spółki cywilne) oraz zbiorowość osób prawnych (do których zaliczono wszystkie pozostałe podmioty).

Ze względu na poziom zatrudnienia, w badanych jednostkach wyszczególniono dwie grupy: przedsiębiorstwa zatrudniające pracowników najemnych oraz takie, w których pracowali tylko właściciele i wspomagający ich członkowie rodzin.

Rozpatrując rodzaje prowadzonej działalności, wyróżniono zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2004) dziesięć obszarów, nazywanych w uproszczeniu następująco: przemysł (do którego zaliczono sekcje C, D, E), budownictwo (sekcja F), handel (sekcja G), hotele i restauracje (sekcja H), transport (sekcja I), pośrednictwo finansowe (sekcja J), obsługa nieruchomości i firm (sekcja K), edukacja (sekcja M), ochrona zdrowia (sekcja N) oraz pozostała działalność usługowa (sekcja O).

1.4 Zakres zbieranych informacji

Panelowe badanie nowych podmiotów tworzonych w Polsce dostarcza dane niezbędne do analizy procesów demograficznych w populacji przedsiębiorstw. Wprowadzając powyższe badanie poszukiwano informacji na temat problemów odnoszących się do zmian strukturalnych, przedsiębiorczości, a także konkurencyjności całej gospodarki. Gromadzone dane statystyczne powinny między innymi odpowiedzieć na następujące pytania:

- Jak liczne są zbiorowości przedsiębiorstw powstających w kolejnych latach i jaka jest ich struktura według wybranych kryteriów?

- Czy nowe przedsiębiorstwa tworzą nowe miejsca pracy?
- Kto zakłada nowe przedsiębiorstwa?
- Czy nowi przedsiębiorcy podejmują działalność, bo chcą wykorzystać szanse czy są do tego zmuszani przez czynniki zewnętrzne, np. bezrobocie?
- Jakie branże są najbardziej wrażliwe na zmiany gospodarcze i w których przeżywalność nowych przedsiębiorstw jest najwyższa?
- Jak zmienia się w kolejnych latach zbiorowość nowych przedsiębiorstw?
- Jakie trudności napotykają przedsiębiorstwa przy prowadzeniu podjętej działalności?
- Jakie czynniki determinują sukces podmiotu i rozwój jego działalności?
- Ile czasu potrzebują nowe przedsiębiorstwa do osiągnięcia stabilności gospodarczej?

W celu odpowiedzi na postawione pytania skonstruowano ankiety, na podstawie których w kolejnych badaniach zbierano między innymi informacje o stanie aktywności ekonomicznej jednostek, ich formie prawnej oraz aktualnej wielkości i rodzaju prowadzonej przez nie działalności, a także o warunkach rozwoju i możliwościach kontynuacji podjętej przez przedsiębiorców działalności, w tym napotykanym przez nich trudnościach.

W każdym z pierwszych badań danej populacji zbierano ponadto informacje o sposobie powstania przedsiębiorstwa (nowe, tj. tworzące całkowicie nowe czynniki produkcji i miejsca pracy bądź powstałe na bazie jednostki już istniejącej) oraz wybrane dane charakteryzujące właścicieli podmiotów należących do osób fizycznych (płeć, wiek, wykształcenie i charakter poprzedniej pracy).

Do oceny kondycji przedsiębiorstw wykorzystano następujące informacje: liczba pracujących, terytorialny zasięg prowadzonej działalności i uzyskiwany z niej wynik finansowy, podejmowanie działalności inwestycyjnej, a także bariery hamujące swobodny rozwój przedsiębiorstwa. Biorąc pod uwagę napotykaną przez przedsiębiorców trudność, wyróżniono jednostki niezgłaszające żadnych barier oraz takie, których rozwój zakłócały przeszkody typu popytowego (ograniczające sprzedaż wyrobów i usług) bądź podaźowego (ograniczające produkcję) lub też oba rodzaje barier jednocześnie.

Szczegółowy zakres tematyczny przeprowadzonych badań przedstawiono na formularzach PL1 i PL2, załączonych na końcu niniejszego opracowania.

1.5 Sposób opracowania i interpretacji wyników

Wskaźnik kompletności dla badań przeprowadzonych w 2009 r. wahał się od 95,3% dla jednostek powstałych w roku 2008 do 94,5% dla pozostałych badań. Przy opracowywaniu wyników badania dane, których nie udało się pozyskać od aktywnych podmiotów, podlegały imputacji. W efekcie otrzymano zbiór jednostkowy ze wszystkimi informacjami potrzebnymi do uogólnienia wyników. W zbiorze tym uwzględniono wszystkie jednostki aktywne w momencie badania, spełniające jego kryteria, które złożyły sprawozdania bądź odmówiły ich złożenia, a także podmioty, z którymi nie nawiązano kontaktu. Wagi do uogólnienia wyników nie ulegały zmianie w całym pięcioletnim okresie badania i zostały obliczone jako stosunek ogólnej liczby jednostek w określonej warstwie do liczby podmiotów wylosowanych z tej warstwy.⁴

Tak opracowane wyniki przedstawione zostały w części tabelarycznej publikacji, na którą składają się osobne zestawy tablic dla każdej ze zbiorowości. Grupę tablic zawierającą informacje zgromadzone w drugim badaniu jednostek powstałych w 2007 r. należy traktować jako ciąg dalszy danych uzyskanych w pierwszym badaniu tej zbiorowości, prezentowanych w publikacji „Warunki powstania i działania oraz perspektywy rozwojowe polskich przedsiębiorstw powstałych w latach 2003-2007”. W podobny sposób należy korzystać z danych prezentowanych w dalszych tablicach, odnoszących się do populacji powstałych przed 2007 r., wiążąc je z danymi prezentowanymi przez GUS w kolejnych publikacjach, które ukazały się w ubiegłych latach.

Prezentowane w tablicach dane zostały opracowane dla całej badanej zbiorowości oraz dla grupowań przyjętych według następujących kryteriów:

- forma prawna (osoby fizyczne oraz prawne),
- zatrudnienie (przedsiębiorstwa, w których pracują sami właściciele i ewentualnie członkowie rodzin oraz przedsiębiorstwa zatrudniające pracowników najemnych),
- podstawowy rodzaj wykonywanej działalności według PKD 2004.

Wyróżnione wyżej cechy są dla danego przedsiębiorstwa stałe przez cały badany okres lub też mogą zmieniać się w kolejnych latach. Cechą stałą jest forma prawna jednostki. Cechy zmienne to głównie poziom zatrudnienia i podstawowy rodzaj działalności. Zmienne są także takie cechy opisujące działalność podmiotu, jak zasięg terytorialny prowadzonej działalności, uzyskiwany przez podmiot wynik finansowy czy napotykanie przez przedsiębiorstwo bariery.

⁴ Warstwę stanowi grupa jednostek o takich samych cechach opisujących, jak: miejsce i rodzaj prowadzonej działalności, wielkość jednostki oraz jej forma prawna.

Analizując wyniki badań należy mieć na uwadze zmiany cech zmiennych charakteryzujących podmiot. Podane w tablicach wskaźniki przeżycia odnoszą się do przeżywalności przedsiębiorstw między rokiem badania a rokiem poprzednim bądź rokiem, w którym daną cechę podmiotu pozyskano po raz pierwszy. Tym pierwszym rokiem będzie rok rejestracji nowej jednostki (dla cech wpisywanych do rejestru, obejmujących deklarowany rodzaj działalności, formę prawną, deklarowaną liczbę pracujących) lub rok pierwszej obserwacji podmiotów (np. źródła finansowania inwestycji, napotykanne trudności). Jednocześnie, zgodnie z przyjętą zasadą, przy naliczaniu wskaźnika przeżycia, dla danej zbiorowości przyjmuje się zaklasyfikowanie jednostek według danej cechy z roku bazowego bez względu na to, czy uległa ona zmianie w ciągu całego badania. Przykładowo, wskaźnik przeżycia między latami 2004 i 2009 dla przedsiębiorstw ochrony zdrowia powstałych w 2004 r. wynoszący 66,7% oznacza, że spośród wszystkich jednostek podejmujących w 2004 r. działalność z zakresu ochrony zdrowia, po pięciu latach aktywnych było 66,7% podmiotów, przy czym w 2009 r. mogły one prowadzić nadal działalność z tego zakresu bądź też przejść do innego sektora gospodarki.

W związku z elektronicznym naliczaniem tablic, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić nieznacznie od podanych wielkości „ogółem”.

METHODOLOGICAL NOTES

1.1 Introduction

Economy consists of various entities whose number, as well as type and scale of activity, changes with time, mainly due to the establishing, expansion or liquidation of enterprises. The monitoring of these demographic processes in the population of new entities was the principal objective of the panel surveys undertaken by the CSO in 2002⁵.

The information collected makes it possible to address the issue of the likelihood of maintaining new companies on the market in the initial years following registration, including the factors having a positive or negative impact on the efficient competition on the market. Each survey is based on the assumption that the data on new entities will be collected through 5-year monitoring of one and the same units entering the market in a given year. The data presented herein, obtained from a complete, i.e. 5-year-long, survey cycle, covers entities established in 2004, and monitored in the period 2005-2009.

The results obtained in the surveys conducted by the CSO may serve as a comprehensive source of information for both individuals and institutions interested in the condition of the Polish economy, and its standing on the European market. The data provided may prove useful in the planning of a variety of ventures promoting active attitudes and inspiring the formation and activities of new enterprises generating revenues and workplaces, which in turn translates into economic growth. The information herein will make it easier to define the directions for current and future policy conducive to enterprise expansion, in particular as regards legal regulations and the availability of financial resources and technology. This publication may also serve as a database used in the analyses of small and medium-sized enterprises by analysts, scientists, students, journalists and the entrepreneurs themselves. Managers of the units already operating on the market can use the information concerning market entrants while selecting development strategies and prospective directions of their own businesses. Data included in the compilation may prove useful for future entrepreneurs while deciding on establishing certain business, as they indicate certain market-related prospects and risks, as well as various factors crucial to the companies' growth. On the one hand, new market entrants squeeze the non-prosperous entities out of the market, but, on the other hand, they force the units continuing to operate their business to

⁵ *The panel feature of the survey means that in subsequent years the monitoring covers only the units sampled in the first surveyed year (no new units are sampled to replace the ones which wind up their businesses).*

undertake innovative changes and to expand, in order to maintain their competitive edge. This Schumpeterian “creative destruction” allows for the most efficient exploitation of productive factors through immediate reaction to changing conditions. The inter-enterprise relations exert an impact on the competitiveness and efficiency of the entire economy, and surveys make it possible to answer the question of how these relations, as well as the fluctuation of the population of enterprises in particular areas of economy, influence the productivity.

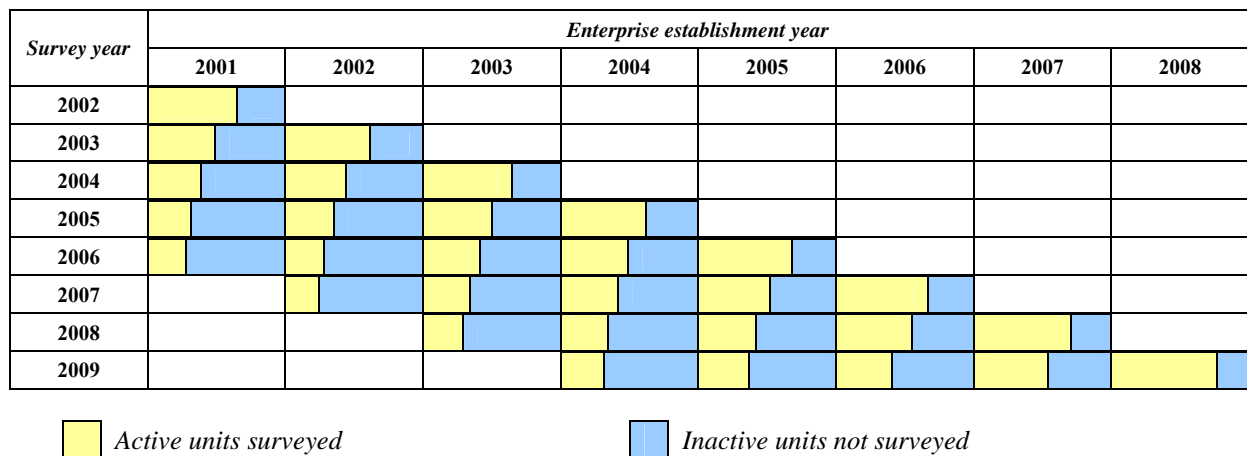
The results obtained from the CSO panel surveys on new enterprises form one of the elements of a basis which can then be used to satisfy the demand of international institutions for statistical data. The monitoring of new enterprises being established, including the results achieved from their activities, as well as the factors influencing their further growth, fall within the scope of interest of both the EU and the OECD. Information in this area constitutes an element of business demography, which is one of the modules of the detailed structural statistics of enterprises. Furthermore, as part of the Entrepreneurship Indicators Programme, the OECD, in cooperation with Eurostat, has developed the principles and methodology applied in defining the entrepreneurship indicators. The results of these surveys allow comparisons of the level of competitiveness in particular countries, as well as of the influence exerted by new entities on its growth. They further provide the knowledge necessary to determine the entrepreneurship indicators and the development directions of particular economy sectors, including the most innovative ones, as well as the level of productivity achieved in these sectors. Therefore, they constitute one of the elements indispensable to define and to monitor the tasks provided for in the Lisbon Strategy.

1.2 Organisation of surveys

All surveys comprising a given 5-year cycle are conducted in the autumn of five consecutive years. In the first year, the monitoring covers enterprises registered as new in the year immediately preceding the survey. From the second to the fifth year, the survey focuses on the enterprises from the initial group which conduct business activities for the entire monitoring period, i.e. which remain active on the market.⁶ After 5 years of business activity enterprises are considered to be stable and in subsequent years they are no longer monitored.

The scheme of panel surveys is presented below. It shows four complete 5-year monitoring cycles and the monitoring initiated, conducted in 2009.

⁶ Active units are those units which conduct either permanent or seasonal activity at the moment of the survey.

The annual survey on enterprises established in the subsequent years, starting with 2001, is organised in a similar way. In 2009, similarly as in the preceding years, five panel surveys on enterprises established in the consecutive years, i.e. 2004-2008, were conducted concurrently. These covered the group of enterprises established in 2004, for which it was the fifth and last survey; the group established in 2005 – the fourth survey; the group established in 2006 – the third survey; the group established in 2007 – the second survey; and the group established in 2008 – the first survey. For each group of new enterprises, the cycle is to finish after five years following the initial monitoring. Therefore, as was already mentioned, in 2009 the third 5-year-survey cycle, concerning the units established in 2004, was finished. This group of units was first monitored in September 2005. In the subsequent four years (2006-2009), the survey covered only those units, from the entities registered in 2004, which were active at the moment of monitoring. No new entities were sampled to replace the inactive ones – hence the sample size gradually declined.

The publications released annually present the results of all panel surveys conducted in a given year. Therefore, the first of such publications (issued in 2003) provided the data on the group of entities established in 2001, including the entities active a year after entering the market. The publication released in 2004 covered information on the entities from the initial group, active two years after entering the market, as well as on the new group of entities established in 2002. Subsequent publications were developed along the same lines. The 2007 publication contained the results of the first complete 5-year-survey cycle (concerning the enterprises established in 2001), as well as the data on the units established in the consecutive four years, i.e. 2002-2005, operating on the market respectively for a period of four to one year following registration. Similarly, this year's publication contains the survey results concerning five groups of enterprises, i.e. established in the years 2004-2008, operating on

the market respectively for a period of five to one year following the commencement of business activity.

1.3 Surveyed units, sample size and structure

The scope of the surveys has been adjusted to the specificity of the Polish economy and covers small entities (including micro-enterprises⁷) which prevail in the group of new enterprises. Given that, we can infer that the results presented in this publication illustrate the conditions, in which the entire group of market entrants undertakes business activities each year.

It should also be noted that the entities with 10 to 49 persons employed have been covered by the survey since 2005, whereas earlier on only micro-enterprises were covered by the survey. The aim of the survey extension in terms of the scope was to gather more detailed information on the group of new enterprises and to adjust the survey to the European Structural Business Statistics. The surveys on the units established in the consecutive years 2001-2003 covered the micro-enterprises owned by both natural and legal persons conducting activities in the field of mining and quarrying (Section C according to the Polish Classification of Activities PKD 2004 – NACE rev. 1.1), manufacturing (Section D), electricity, gas, and water supply (Section E), construction (Section F), wholesale and retail trade, repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household (Section G), hotels and restaurants (Section H), transport, storage and communications (Section I), real estate activities, rental and services related to conducting business activities (Section K). The subject scope of the surveys conducted in 2004-2008 was extended not only in terms of the size of the units surveyed, but also in terms of the type of the activity commenced, and covered all small entities owned by natural and legal persons conducting business activities also (apart from the aforementioned fields) in the field of financial intermediation (Section J – division 67), education (Section M), health and social work (Section N), and other community, social and personal service activities (Section O).

Given the broad scope and the scale of the phenomenon, conducting surveys covering all enterprises established in Poland in subsequent years is hardly possible. Therefore the surveys are carried out using the random sampling method. The first sample for each surveys

⁷ A small enterprise is the one with less than 50 persons employed, while a micro-enterprise is the one with less than 10 persons employed.

cycle concerning the units registered in the consecutive years of 2001-2003 consisted of 2000 entities, and in the years of 2004-2008 of 3000 entities. The sample selected for the 2009 survey on enterprises established in 2008 accounted for 1.02% of the entire population considered.

The sample selection is based on the scheme of constant-fraction and stratified proportional sampling without replacement. Given the sample stratification method, the results are presented in basic sections according to legal forms and entity sizes, as well as the principal activity conducted by these entities.

In terms of the legal form, the following two groups were distinguished: the natural persons (covering natural persons and civil partnerships) and the legal persons (comprising all remaining entities).

In terms of the level of employment, the units surveyed were divided into two groups, namely the enterprises employing hired workers and the enterprises in which only the owners and contributing family workers were employed.

Considering the types of business activity, ten areas were distinguished based on the Polish Classification of Activities PKD 2004 (NACE rev. 1.1), functioning under the following simplified names: industry (Sections C, D, E), construction (Section F), trade (Section G), hotels and restaurants (Section H), transport (Section I), financial intermediation (Section J), real estate activities, rental and services related to conducting business activity (Section K), education (Section M), health care (Section N) and other service activity (Section O).

1.4 Collected information

The panel survey on the new entities established in Poland provides the data necessary to analyse the demographic processes occurring in the population of enterprises. By introducing the above survey, it was intended to find an information on the problems concerning structural changes, entrepreneurship and competitiveness in the entire economy. The statistical data gathered should, inter alia, provide answers to the following questions:

- How numerous are the groups of enterprises established in subsequent years and what kind of structure do they have, based on the selected criteria?
- Do the newly-established enterprises generate new jobs?
- Who establishes new enterprises?

- *Do new entrepreneurs commence business activity because of the opportunities they have, or because they are forced to do so by external factors, such as unemployment?*
- *What branches are the most susceptible to economic changes, and in which the survivability is the highest?*
- *How does the group of new enterprises change in subsequent years?*
- *What difficulties are encountered by enterprises while conducting the activity commenced?*
- *What factors are crucial to the success of an entity and the development of its activity?*
- *How much time do new enterprises need to achieve economic stability?*

In order to find answers to the questions raised, questionnaires were developed to be used in subsequent surveys for gathering information on the level of economic activity of entities, the legal form, the current size of companies and the type of activity conducted, the development conditions and the entrepreneurs' ability to continue the activity undertaken, including the difficulties encountered.

Each of the first surveys on a given population was also used to collect information on how a given enterprise had been established (whether it was formed from scratch, i.e. creating entirely new production factors and workplaces, or established on the basis of the previously-existing unit), as well as selected data characterising the owners who were natural persons (gender, age, education and nature of previous employment).

The information used in assessing the condition of enterprises included the following: number of persons employed, territorial range of the activity conducted and the financial results obtained, investment activity undertaken, and barriers to the unconstrained development of the enterprise. Taking into consideration the difficulties encountered by entrepreneurs, two types of units were distinguished, namely the units not reporting any barriers and the units whose development was hindered either by demand-related difficulties (restricting the sales of goods and services), or by supply-related difficulties (restricting production), or by both types of difficulties at the same time.

A detailed thematic of the surveys conducted was presented on the PL1 and PL2 forms, attached hereto.

1.5 Elaboration and interpretation of results

The completeness indicator for the surveys conducted in 2009 fluctuated from 94,5% to 95,3% (for the units established in 2008). While compiling the survey results, the data which

was not successfully collected from active entities was imputed. As a result of the said imputation, a unit collection was obtained, including all information necessary to generalise the results obtained. This collection took into consideration all the units which were active at the moment of the survey, meeting the survey criteria, which either reported information or refused to do so, as well as partly the units with which no contact was established. The weights used in grossing up the results did not change in the entire 5-year cycle surveyed period, and were calculated as the ratio of the total number of units in a given stratum to the number of entities randomly selected from the same stratum.⁸

The results compiled in this way were presented in the tabular part, which comprises separate sets of tables for each group. The set of tables providing information collected in the second survey on the entities established in 2008 should be treated as the continuation of the data obtained in the first survey concerning this group of entities, presented in the publication entitled “Conditions of establishment, operation and development prospects of Polish enterprises established in the years 2003-2007.” Data presented in the remaining tables, concerning the population of entities established before 2007, should be used in a similar mode, being related to the data presented in the publications released in the preceding years.

Data presented in the tables was compiled for the entire surveyed group and for the groupings adopted based on the following criteria:

- legal form (natural and legal persons),
- employment (enterprises where only the owners, and possibly family members are employed, and enterprises employing hired workers),
- the principal type of activity according to the Polish Classification of Activities PKD 2004 (NACE rev. 1.1).

The features mentioned above are either constant to a given enterprise for the entire surveyed period, or likely to change in subsequent years. The stable feature is the legal form of the enterprise. The variable features include mainly the level of employment and the principal type of activity. The features describing the activity conducted by a given unit, such as the territorial range of activity, the financial result achieved, and the barriers encountered by the entrepreneur, are also likely to change.

Analysing the survey results, one should also take into account the features of variables characterising a given entity. The rates of survivability indicated in the tables refer to the

⁸ A stratum is a group of entities having identical describing features, such as the place and type of activity conducted, the unit size and its legal form.

survivability of the enterprises between the survey year and the preceding year, or the year in which a given feature of the entity was obtained for the first time. This first year will be the year of registration of a new entity (for features entered into the register including the declared type of activity, legal form, the declared number of the employed persons) or the first year of the monitoring cycle (e.g. financing sources for investments, encountered difficulties). At the same time, according to the established rule, in case of calculation of the survival rate for a given group of units, it is assumed that entities are classified according to a given feature from the base year, no matter if the feature changed during the survey. For example, for health care companies established in 2004, the survival rate for the period 2004-2009 amounting to 66,7% means, that among all entities which started health care activity in 2004, after 5 years 66,7% of them was still active and they could still conduct health care activity or move to another sector of economy.

As the tables were calculated electronically, in some cases the total sums of elements may slightly differ from the given “totals”.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

W poniższej analizie przedstawiono dwie grupy podmiotów spośród zbiorowości objętej badaniem nowych przedsiębiorstw, prowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny w roku 2009. Pierwszą z nich stanowiła grupa jednostek powstałych w 2008 r. i aktywnych w rok po rejestracji, a zatem obserwowana w pierwszym roku ich działalności na rynku. Informacje zebrane o tych podmiotach pozwalają określić skłonność do działań przedsiębiorczych w Polsce, w tym w poszczególnych obszarach gospodarki, a także scharakteryzować populację nowych przedsiębiorców i warunki w jakich podejmują oni działalność. Pełniejszego obrazu przedsiębiorczości i informacji o trwałości firm dostarcza natomiast obserwacja populacji 5-letnich, stabilnych już na rynku jednostek. W roku 2009 badaniem takim objęto jednostki powstałe w 2004 r., obserwowane w 5-letnim cyklu badań.

1. Przedsiębiorstwa powstałe w 2008 r.

1.1 Wielkość i struktura badanej zbiorowości

W roku 2008 w rejestrze REGON zarejestrowanych zostało 294,3 tys. przedsiębiorstw małych, czyli o liczbie pracujących do 49 osób. Dominujące w tej grupie były osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stanowiące 94,3% całej populacji. Co piąte spośród nowo rejestrowanych małych przedsiębiorstw deklarowało, że będzie zatrudniało pracowników najemnych.

Pod względem liczby nowych podmiotów, wciąż odnotowuje się większą z roku na rok liczbę rejestracji, choć w roku 2008 dynamika wzrostu była znacząco mniejsza: w latach 2004-2007 corocznie rejestrowano około 14% więcej nowych przedsiębiorstw niż w roku poprzedzającym, natomiast w roku 2008 jedynie 7,5% więcej nowych podmiotów niż w 2007. Najniższą dynamikę wzrostu odnotował przemysł (0,4%), największą – ochrona zdrowia (23,8%). Wzrost liczby rejestrowanych firm budowlanych wyniósł niespełna 14% (wobec ponad 49% w roku 2007). Pewne ożywienie w stosunku do roku poprzedniego odnotował handel: w roku 2007 zarejestrowano jedynie 1,5% jednostek handlowych więcej niż w 2006, podczas gdy w roku 2008 wzrost w stosunku do roku 2007 wyniósł 5,2%. Pomimo niższej od przeciętnej dynamiki wzrostu jednostek podejmujących działalność handlową, w obszarze tym wciąż rejestrowanych jest najwięcej przedsiębiorstw (28,5% ogółu zarejestrowanych w 2008 r. jednostek). W grupie nowych jednostek zauważalny jest również rosnący udział firm zajmujących się działalnością budowlaną (19,4%). Kolejnymi pod względem liczebności

rejestracji były jednostki zajmujące się obsługą nieruchomości i firm (16,4%), działalnością przemysłową (8,8%) i transportem (6,7%).

Nadal największy odsetek nowopowstałych małych przedsiębiorstw tworzonych jest jako jednostki całkowicie nowe (96,9% badanych przedsiębiorstw). W każdej wymienionej w badaniu grupie jednostek odsetek takich podmiotów jest nie mniejszy niż 90,0%. Największy odsetek przedsiębiorstw w drodze przekształcenia powstał w grupie osób prawnych (10,2% wobec 2,6% dla osób fizycznych). Ze względu na rodzaj podejmowanej działalności odsetek ten był najwyższy dla hoteli i restauracji (10,3%).

Dla zdecydowanej większości (80,7%, w tym w grupie osób prawnych – 92,5%) nowych przedsiębiorstw źródłem pokrycia wydatków związanych z rozpoczęciem działalności były środki własne. Spadł udział innych źródeł, co może być spowodowane ograniczeniem dostępności kredytów czy pożyczek w badanym okresie. Spośród pozostałych źródeł 12,2% przedsiębiorstw wskazywało, że było tworzonych z wykorzystaniem środków pomocowych i subwencji publicznych, 4,2% – ze środków pochodzących z kredytu, zaś 2,9% podmiotów korzystało z pożyczek.

Tak jak w latach ubiegłych (2006 i 2007), ponad 60 na 100 nowych przedsiębiorstw osób fizycznych rejestrowali mężczyźni. W roku 2008 udział kobiet w tworzeniu nowych jednostek wzrósł nieznacznie w stosunku do roku poprzedniego (z 36,5% w 2007 r. do 37,3% w 2008 r.). Zauważyć przy tym można zdecydowany wzrost udziału kobiet w grupie przedsiębiorstw zatrudniających pracowników najemnych: w 2008 roku wyniósł on 49,7% wobec 39,1% rok wcześniej. Odsetek firm rejestrowanych w 2008 roku przez mężczyzn był wyższy od przeciętnego w budownictwie (92,7%), w transporcie (83,1%) i w przemyśle (70,8%). Wzrost udziału przedsiębiorstw rejestrowanych przez kobiety odnotowano przede wszystkim w edukacji (57,3% w 2008 r., wobec 39,1% w 2007). Kobiety również częściej niż mężczyźni rejestrowały przedsiębiorstwa zajmujące się pozostałą działalnością usługową (74,1%), ochroną zdrowia (61,3%), hotelarstwem i gastronomią (60,6%).

W strukturze wiekowej nowych przedsiębiorców obserwowano duże zróżnicowanie. Osoby w wieku do 39 lat były właścicielami 2/3 nowopowstałych podmiotów, z czego połowa należała do najmłodszych przedsiębiorców poniżej 30 roku życia. Ci ostatni mieli największy udział w tworzeniu jednostek pośrednictwa finansowego (46,2%) i edukacji (42,0%). W pozostałych obszarach najbardziej aktywne były osoby z przedziału 30-39 lat, przy czym najwięcej jednostek stworzyły one w zakresie przemysłu (43,8% wszystkich nowych firm w tym obszarze), budownictwa (43,6%) oraz pozostałej działalności usługowej (43,4%). Tylko co ósme nowe przedsiębiorstwo należało do osób 50 letnich i starszych.

Osoby najstarsze, w wieku powyżej 60 lat utworzyły 3,3% jednostek, a najbardziej aktywne były w tworzeniu hoteli i restauracji. Warto podkreślić, że w porównaniu do lat ubiegłych, coraz większą aktywnością wykazywały się osoby poniżej 39 roku życia.

Nowe przedsiębiorstwa otwierane były najczęściej przez osoby z wykształceniem średnim (40,1%) i wyższym lub pomaturalnym (35,0%). Wykształceniem zawodowym charakteryzowało się 21,9% przedsiębiorców, a podstawowym 3,0%. Osoby z wykształceniem zawodowym stanowiły najbardziej znaczącą grupę wśród przedsiębiorców podejmujących działalność budowlaną (44,8%). Osoby z wykształceniem średnim założyły ponad 50% firm działających w branży hotelarsko-gastronomicznej, transportowej, przemysłowej i w handlu. Działalność w edukacji, ochronie zdrowia podejmują najczęściej osoby z wykształceniem wyższym i pomaturalnym (odpowiednio 85,1% i 81,6%).

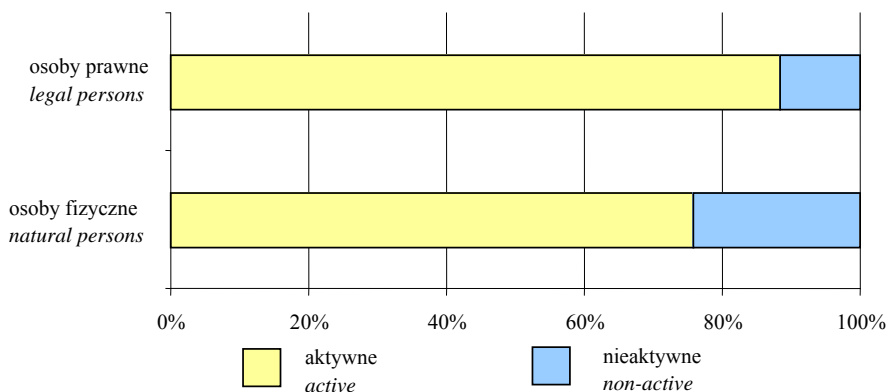
Struktura zbiorowości nowych przedsiębiorców ze względu na charakter poprzedniej pracy jest dość stabilna. Tak jak w latach ubiegłych, największą aktywność w tworzeniu przedsiębiorstw (50,4% w 2008 roku) wykazywały osoby, dla których własna firma była pierwszym miejscem pracy lub które uprzednio pozostawały bezrobotne. Ponad 1/4 badanej zbiorowości (27,4%) pracowała wcześniej jako pracownicy umysłowi, 8,4% osób rejestrujących nowe przedsiębiorstwa wcześniej kierowało inną firmą. Osoby otwierające działalność jako swoje pierwsze miejsce pracy, lub wcześniej pozostające bez pracy, stanowiły przeważającą grupę w ogromnej większości branż (do 83,5% w ochronie zdrowia). Jedynie w obszarze pośrednictwa finansowego oraz w hotelach i restauracjach większy odsetek stanowili przedsiębiorcy trudniący się wcześniej pracą umysłową (odpowiednio 46,9% i 43,4%).

1.2 Wskaźniki przeżycia

Spośród 294,3 tys. podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w roku 2008, ponad 76% utrzymała się na rynku do końca roku 2009. Zaobserwowana zatem rok wcześniej tendencja wzrostu przeżywalności nadal się utrzymuje. Wzrosło przy tym zróżnicowanie przeżywalności podmiotów w zależności od ich formy prawnej i wielkości. Ponad 88% przedsiębiorstw będących osobami prawnymi przetrwało na rynku pierwszy rok działalności, dla osób fizycznych wskaźnik ten wyniósł 75,7%. Zdecydowanie lepsza była kondycja przedsiębiorstw zatrudniających pracowników najemnych, spośród których 84,4% wykazywało aktywność w roku 2009, gdy w grupie przedsiębiorstw niezatrudniających pracowników najemnych odsetek ten wyniósł tylko 74,5%.

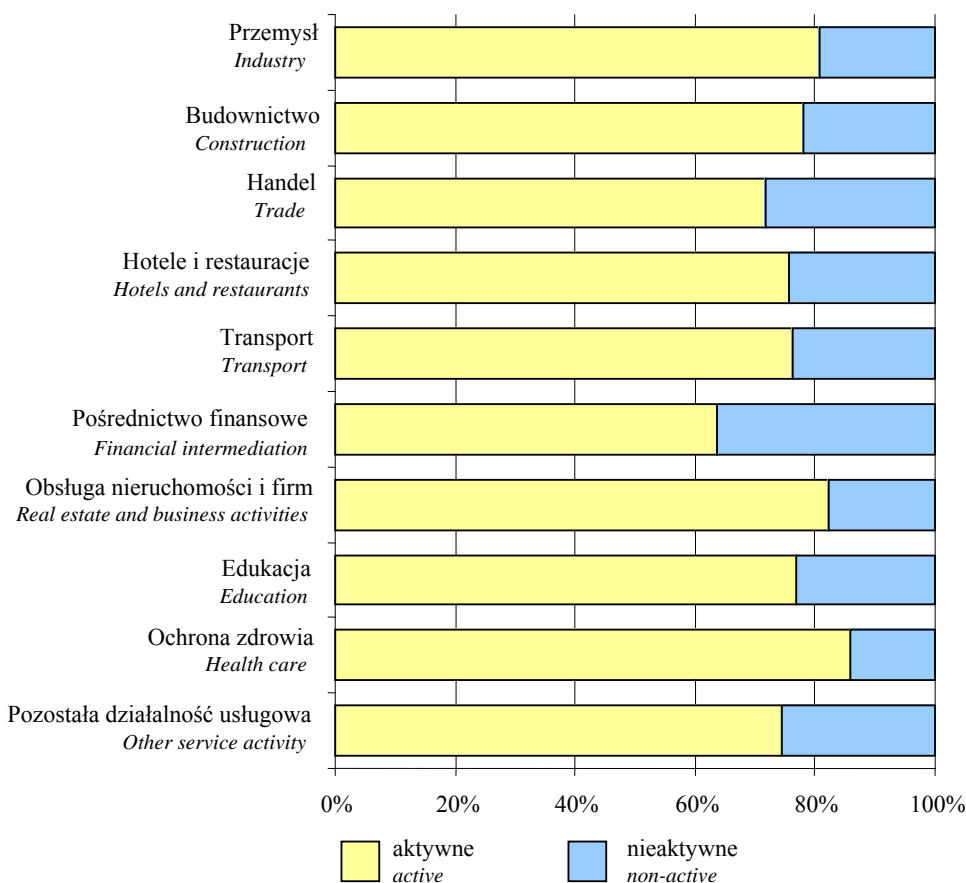
Wykres 1. Przedsiębiorstwa powstałe w 2008 r. według form prawnych – wskaźnik przeżycia do 2009 r.

Enterprises established in 2008 by legal forms – survival rate until 2009

Wykres 2. Przedsiębiorstwa powstałe w 2008 r. według podstawowego rodzaju działalności – wskaźnik przeżycia do 2009 r.

Enterprises established in 2008 by main kind of activity – survival rate until 2009

W zależności od obszaru gospodarki, w jakim funkcjonuje nowe przedsiębiorstwo, powyżej przeciętnej utrzymywały się wskaźniki przeżycia przedsiębiorstw działających w zakresie ochrony zdrowia (85,9%), obsługi nieruchomości i firm (82,3%), przemysłu (80,7%), budownictwa (78,2%) i edukacji (77,0%). Najniższy wskaźnik przeżywalności charakteryzował firmy zajmujące się pośrednictwem finansowym (63,5%).

W konsekwencji wskazanych wyżej różnic w stopniu przeżywalności, w omawianej zbiorowości w końcu 2009 r. udział jednostek tworzonych przez osoby prawne zmniejszył się o 0,1 pkt proc. do 6,5%, a firm zatrudniających pracowników najemnych – o 1,1 pkt proc. osiągając 23,3%. Zwiększył się udział podmiotów prowadzących działalność w budownictwie (do 20,1%), ochronie zdrowia (do 5,1%), pośrednictwie finansowym (do 4,1%) oraz hotelach i restauracjach (do 3,7%). Pomimo zmniejszenia się udziału przedsiębiorstw z obszaru handlu (1,1 pkt proc.), nadal najwięcej firm prowadziło ten rodzaj działalności (26,5%). Najmniej przedsiębiorców, podobnie jak w zbiorowościach podmiotów powstałych w latach poprzednich, funkcjonowało w zakresie edukacji (2,0%).

Należy podkreślić, że poza różnym stopniem przeżycia, zmiany w strukturze badanej zbiorowości wynikały również z przepływu części jednostek z jednej grupy jednostek do drugiej. Przykładowo, przedsiębiorstwa, w których początkowo pracowali tylko właściciele, mogły w trakcie prowadzonej działalności zatrudniać pracowników najemnych, a w podmiotach zatrudniających w chwili rejestracji pracowników najemnych mogła nastąpić redukcja zatrudnienia. Podobna uwaga odnosi się do zmiany struktury badanej zbiorowości według profilu prowadzonej działalności.

1.3 Aktywność ekonomiczna w rok po wejściu na rynek

W małych przedsiębiorstwach powstałych w 2008 r. i aktywnych rok później, w końcu 2009 r. pracowało 502,5 tys. osób. W zbiorowości tej 73,1% stanowili pracownicy przedsiębiorstw osób fizycznych. Pracownicy firm zatrudniających pracowników najemnych stanowili 62,8% wszystkich pracujących w badanej grupie jednostek. W poszczególnych obszarach gospodarki najwięcej – 22,8% ogólnej liczby pracujących było związane z działalnością handlową. Znaczący odsetek osób znalazło także zatrudnienie w obsłudze nieruchomości i firm (18,4%), budownictwie (18,0%) oraz w przemyśle (13,2%).

W jednym przedsiębiorstwie pracowały średnio 2,2 osoby. Wskaźnik ten był ponad 5-krotnie wyższy dla osób prawnych niż fizycznych (9,2 osoby wobec 1,8). Przedsiębiorstwo zatrudniające pracowników najemnych zatrudniało przeciętnie 6,0 osób, a bez pracowników najemnych – 1,1 osoby. Największa przeciętna liczba pracujących charakteryzowała przedsiębiorstwa zajmujące się edukacją (4,4 osoby), przemysłem (3,2 osoby) oraz hotelarstwem i gastronomią (3,0 osoby). Najmniej pracowników przypadających na jedno przedsiębiorstwo odnotowano w jednostkach zajmujących się ochroną zdrowia, handlem, a także w budownictwie, transporcie i pozostałej działalności usługowej (1,9-2,0 osób).

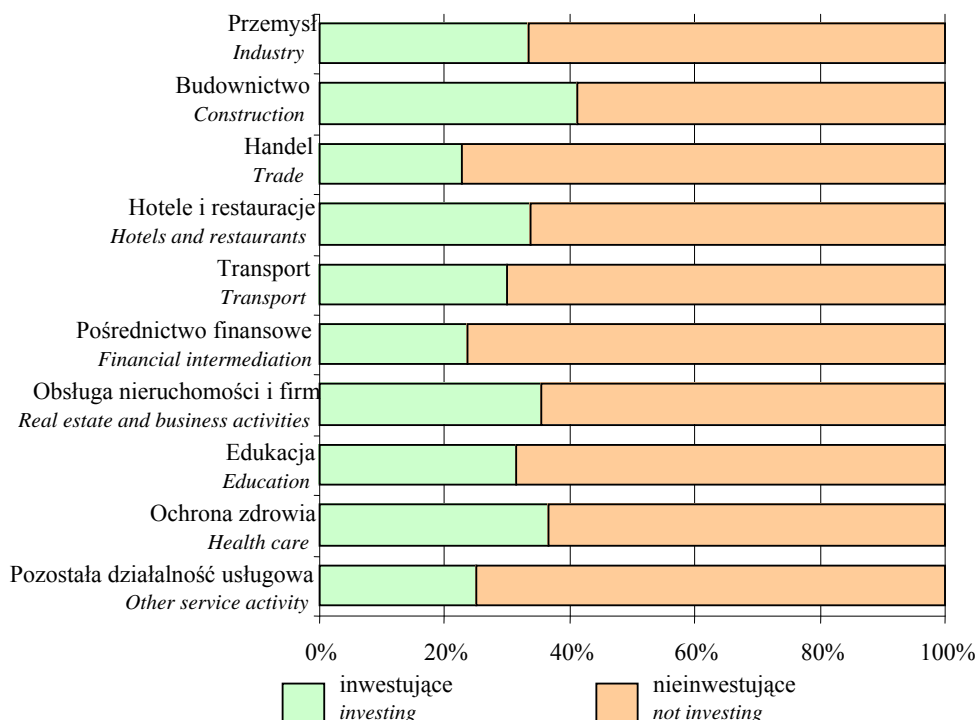
Połowa spośród nowych firm w pierwszym roku po wejściu na rynek decydowała się na prowadzenie działalności jedynie na rynku lokalnym (50,2%). Znaczące różnice odnotowano w tym zakresie w poszczególnych grupach badanych przedsiębiorstw. Wśród osób fizycznych odsetek ograniczających swą działalność do rynku lokalnego wyniósł 51,6%, podczas gdy dla osób prawnych 29,4%. Z punktu widzenia podstawowego rodzaju działalności, najwyższy odsetek przedsiębiorstw aktywnych powiązanych z rynkiem lokalnym zanotowano w hotelach i restauracjach (80,2%), pozostałej działalności usługowej (74,3%) oraz edukacji (67,4%). W przemyśle i transporcie zdecydowanie największy odsetek stanowiły przedsiębiorstwa działające na rynku krajowym (odpowiednio 41,6% i 41,3%).

Spośród wszystkich aktywnych przedsiębiorstw, 5,5% jednostek było obecnych na rynkach międzynarodowych. Prowadzenie działalności poza granicami kraju blisko 4-krotnie częściej deklarowały osoby prawne niż fizyczne (16,8% wobec 4,8%). W poszczególnych obszarach gospodarki, aktywność wykraczającą poza rynek krajowy najczęściej podejmowali właściciele firm transportowych (11,5%) oraz związanych z obsługą nieruchomości i firm (9,5%).

Około 4/5 jednostek powstałych w 2008 roku wygenerowało zysk w pierwszym roku swojej działalności (w grupie przedsiębiorstw osób prawnych 60,5%, fizycznych – 81,6%). Częściej zysk osiągały także przedsiębiorstwa niezatrudniające pracowników najemnych (80,8%) niż z zatrudnionymi (78,3%). Największy odsetek przedsiębiorstw odnotowujących zyski obserwowano w grupie przedsiębiorstw zajmujących się ochroną zdrowia (87,5%) i edukacją (87,3%), a dalej – obsługą nieruchomości i firm (84,9%), pozostałą działalnością usługową (82,7%) i budownictwem (81,3%). Straty odnotowywano najczęściej w branży hotelarsko-gastronomicznej i w handlu (odpowiednio 29,6% i 24,2%).

Wykres 3. Przedsiębiorstwa powstałe w 2008 r. i aktywne w 2009 r. – struktura jednostek według ponoszonych nakładów inwestycyjnych oraz podstawowego rodzaju działalności

Enterprises established in 2008 and active in 2009 – structure of entities by incurred investment outlays and main kind of activity

W pierwszym roku funkcjonowania niespełna 1/3 przedsiębiorstw (31,6%) zdecydowała się na podjęcie działalności inwestycyjnej. Wśród jednostek inwestujących, największą grupę stanowiły przedsiębiorstwa, które finansowały nakłady ze środków własnych (71,2%). Zdecydowanie częściej inwestowały osoby prawne, niż fizyczne (odpowiednio 41,1% do 31,0%). Dla obu grup źródłem finansowania były przede wszystkim środki własne (w obydwu przypadkach 71,2%). Nakłady inwestycyjne były częściej ponoszone w przedsiębiorstwach zatrudniających pracowników najemnych. W tych podmiotach też większy był odsetek przedsiębiorstw zaciągających kredyt na zakupy inwestycyjne – 24,1%, natomiast odsetek korzystających ze środków własnych – niższy od przeciętnego (68,3%). W poszczególnych obszarach gospodarki największy odsetek jednostek ponoszących nakłady inwestycyjne odnotowano w budownictwie (41,2%), najniższy – w handlu (22,7%), pośrednictwie finansowym (23,7%) i pozostałej działalności usługowej (25,2%). Środki własne były głównym źródłem finansowania nakładów inwestycyjnych w każdym z wyróżnionych obszarów gospodarki. W najwyższym odsetku korzystały z nich przedsiębiorstwa zajmujące się edukacją (81,3%) i budownictwem (80,1%), w najniższym – przedsiębiorstwa transportowe (51,8%). Te ostatnie – obok jednostek zajmujących się działalnością

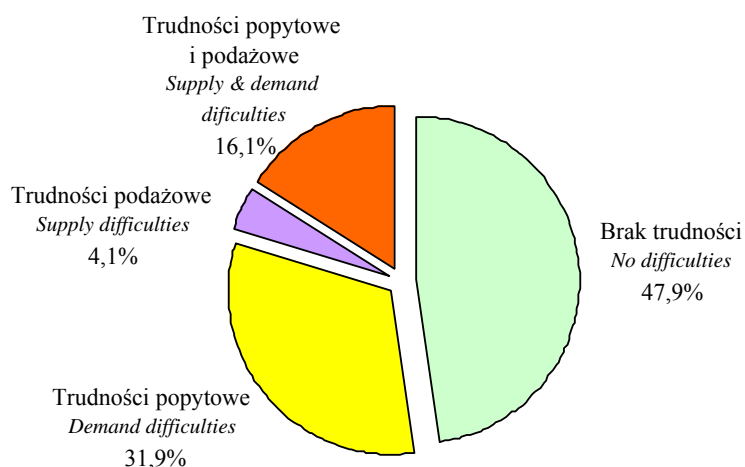
hotelarsko-gastronomiczną – finansowały swą działalność inwestycyjną w znacznej mierze także poprzez zaciąganie kredytów (odpowiednio 31,3% i 32,4%).

1.4 Bariery napotymane przez przedsiębiorstwa

Prawie połowa badanych przedsiębiorstw nie napotkała na żadne bariery utrudniające rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej.

Wykres 4. **Przedsiębiorstwa powstałe w 2008 r. i aktywne w 2009 r. według typów napotypanych trudności**

Enterprises established in 2008 and active in 2009 by types of encountered difficulties

Ze względu na formę prawną, zdecydowanie wyższy odsetek takich jednostek odnotowano dla osób prawnych niż fizycznych (odpowiednio 51,6% do 29,4%). Również przedsiębiorstwa z pracownikami najemnymi częściej wskazywały na brak trudności aniżeli jednostki, w których pracowali tylko właściciele. Uwzględniając rodzaj prowadzonej działalności, najrzadziej problemy utrudniające lub ograniczające rozwój sygnalizowały przedsiębiorstwa zajmujące się ochroną zdrowia (77,2% nie napotykało żadnych barier). Rok 2009 okazał się natomiast dużo trudniejszy dla firm zajmujących się budownictwem: w roku 2008 brak trudności deklarowało 52,3% powstałych w 2007 firm budowlanych, natomiast wśród podmiotów badanych rok później, trudności nie sygnalizowało jedynie 37,6% firm budowlanych.

W grupie badanych podmiotów, 31,9% jednostek napotykała trudności popytowe, 16,1% – zarówno trudności popytowe jak i podażowe. Najmniejszą grupę stanowili przedsiębiorcy, którzy napotkali jedynie trudności podażowe (4,1% wskazań). Tylko bariery popytowe utrudniały funkcjonowanie największej części firm zajmujących się handlem (42,5%), najmniej – przemysłem (14,1%) i ochroną zdrowia (15,8%). Trudności wyłącznie podażowe

najczęściej odczuwały przedsiębiorstwa działające w zakresie przemysłu (13,6%). W najtrudniejszej sytuacji znajdowały się podmioty, w których odczuwano zarówno bariery popytowe jak i podażowe. Największy ich udział obserwowano w przemyśle (29,3%) oraz budownictwie (22,5%).

Najbardziej dotkliwą barierą popytową była zbyt duża konkurencja na rynku. Aż 74,6% przedsiębiorstw doświadczających trudności popytowych wskazuje na ten problem jako przeszkodę w rozpoczynaniu i prowadzeniu działalności. Bariera ta była dominująca niezależnie od formy prawnej podmiotu i wielkości przedsiębiorstwa, a także rodzaju prowadzonej działalności. Zaniżanie cen wyrobów i usług oferowanych przez konkurencję uznało za barierę 56,6% przedsiębiorców, przy czym tę przeszkodę wskazywały zdecydowanie częściej osoby fizyczne (57,5%). Spośród badanych jednostek 43,2% (54,6% osób prawnych) wskazało na to, że nowe przedsiębiorstwo nie było znane na rynku. Znaczącymi przeszkodami były również niewystarczające środki klientów, które sygnalizowały częściej osoby fizyczne niż prawne, choć dysproporcje w odczuwaniu tej bariery nie były znaczące (odpowiednio 46,4% i 42,6% jednostek sygnalizujących trudności popytowe). W poszczególnych obszarach gospodarki, duża konkurencja w największym stopniu utrudniała działalność przedsiębiorstwom transportowym, a jednostkom zajmującym się pozostałą działalnością usługową, budownictwem i transportem – zaniżanie cen przez konkurencję. Podmioty zajmujące się obsługą nieruchomości i firm, sygnalizowały, że na ich swobodne działanie negatywny wpływ wywierało przede wszystkim to, że jako nowe nie były znane na rynku (64,8%), a zajmujące się ochroną zdrowia, pośrednictwem finansowym i handlem za główne przyczyny ograniczające działalność uznały niedostateczne środki klientów.

Najczęściej obserwowaną przeszkodą podażową były niedostateczne środki finansowe, jakimi dysponowały nowe jednostki. Tę barierę wskazało 75,2% badanych przedsiębiorstw. Inne bariery były zdaniem respondentów zdecydowanie mniej istotne – sygnalizowało je nie więcej, niż co trzecie przedsiębiorstwo. Osoby prawne częściej niż fizyczne miały problemy ze ściąganiem należności, odczuwały też częściej barierę wynikającą z niedostatecznego poziomu technologicznego. Znaczny ich odsetek (choć niższy niż w grupie osób fizycznych), uznał, że nie dysponuje wystarczającymi środkami finansowymi. Ta ostatnia bariera była dominująca we wszystkich sektorach działalności. Na ograniczony dostęp do kredytów skarżyli się przede wszystkim przedsiębiorcy trudniący się budownictwem i działalnością handlową. Trudności w ściąganiu należności odczuwano w znacznym stopniu w edukacji,

transporcie oraz obsłudze nieruchomości i firm. Brak wykwalifikowanej siły roboczej był problemem występującym najczęściej w budownictwie i ochronie zdrowia.

2. Przedsiębiorstwa powstałe w 2004 r. i nadal aktywne w 2009 r.

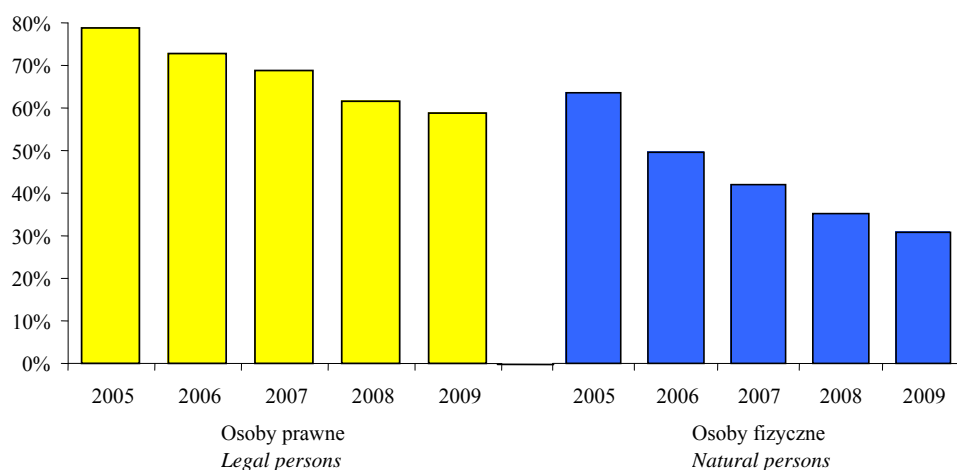
W tej części publikacji skoncentrowano się na analizie zbiorowości jednostek powstałych w 2004 roku, o liczbie pracujących w chwili rejestracji do 50 osób. Należy w tym miejscu przypomnieć, że prezentowane poniżej wyniki odnoszą się do pełnej zbiorowości małych jednostek pozarolniczych (w latach poprzednich badaniami obejmowano tylko mikro-przedsiębiorstwa podejmujące wybrane rodzaje działalności).

2.1 Wielkość, struktura i wskaźniki przeżycia badanej zbiorowości

Po pięciu latach, spośród 186,7 tys. przedsiębiorstw utworzonych w 2004 roku, funkcjonowało nadal 58,6 tys. jednostek, co stanowi 31,4% zbiorowości. Zdecydowanie stabilniejsze okazały się osoby prawne, których 58,6% pozostało aktywnych, podczas gdy przeżywalność firm osób fizycznych wyniosła zaledwie 29,7%. Wskaźnik przeżycia wykazał także silny związek z wielkością przedsiębiorstwa. Tylko 23,9% przedsiębiorstw, w których w pierwszym roku działalności pracowali jedynie właściciele oraz członkowie ich rodzin, przetrwało do roku 2009. W przedsiębiorstwach zatrudniających od samego początku pracowników najemnych aktywnych pozostało 53,7%.

Wykres 5. **Przedsiębiorstwa powstałe w 2004 r. według form prawnych – wskaźnik przeżycia do 2009 r.**

Enterprises established in 2004 by legal forms – survival rate until 2009

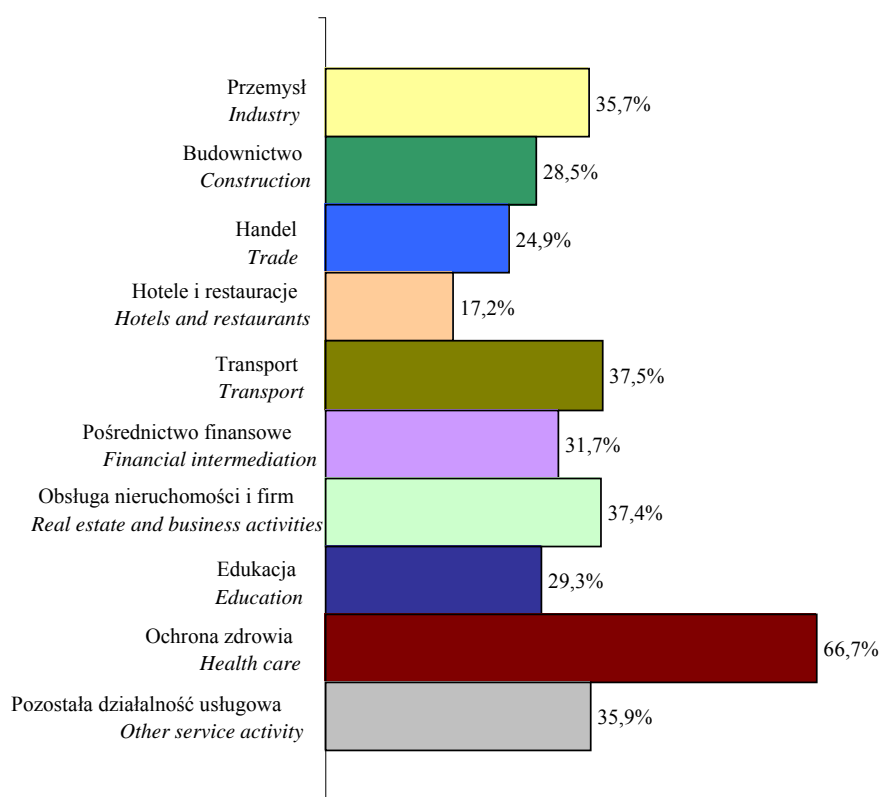

Najtrudniejszym dla przedsiębiorstwa jest pierwszy rok działalności. Do roku 2005 przeżyło zaledwie 62,3% przedsiębiorstw powstałych w 2004. W kolejnych latach odsetek jednostek utrzymujących się na rynku zwiększał się do 88,7% między rokiem 2008 i 2009.

Zdecydowanie najwyższym wskaźnikiem przeżywalności do 2009 r. charakteryzowały się podmioty działające w ochronie zdrowia (66,7%). Najmniej przetrwało hoteli i restauracji (17,2%). Niższy od przeciętnego wskaźnik przeżycia odnotowano też dla jednostek handlowych, budowlanych i prowadzących działalność z zakresu edukacji.

Wykres 6. Przedsiębiorstwa powstałe w 2004 r. według podstawowego rodzaju działalności – wskaźnik przeżycia do 2009

Enterprises established in 2004 by main kind of activity – survival rate until 2009

Wspomniana wcześniej większa przeżywalność osób prawnych wśród badanych przedsiębiorstw, w sposób bezpośredni przekłada się na strukturę badanej zbiorowości pod względem formy prawnej. Osoby fizyczne utworzone w 2004 roku stanowiły 93,9% wszystkich jednostek, po pierwszym roku swojej działalności – 92,3%, natomiast po pięciu latach – 88,7%. Podobnie udział firm, w których pracują właściciele i członkowie ich rodzin spadł z 74,9% w 2004 do 67,6% w 2005, a następnie do 54,9% w roku 2009.

Na zmiany struktury badanej zbiorowości miał też wpływ różny stopień przeżycia podmiotów z poszczególnych obszarów gospodarki. W 2009 roku nadal najwięcej było jednostek zajmujących się handlem (30,3%), ale w związku z niską przeżywalnością, ich

udział spadł o 6,8 pkt. proc. w stosunku do stanu z roku rejestracji. Udział hoteli i restauracji zmniejszył się z 4,7% do 2,3%, firm zajmujących się budownictwem z 9,2% do 8,5%. W największym stopniu (o 4,2 pkt. proc.), zwiększył się udział firm zajmujących się ochroną zdrowia (z 3,6% do 7,8%) oraz z zakresu obsługi nieruchomości i firm (z 17,8% do 21,7%).

Należy przy tym zwrócić uwagę, że na powyższe zmiany miało też wpływ to, że część firm powstałych w 2004 roku, w następnych pięciu latach zmieniła rodzaj prowadzonej działalności. Najwyższy odsetek takich jednostek odnotowano w edukacji (8,0%), a dalej w budownictwie (4,2%), handlu (3,8%), transporcie oraz obsłudze nieruchomości i firm (po 2,9%), a także w przemyśle (2,4%). Przedsiębiorstwa zmieniające przedmiot swojej działalności najczęściej decydowały się na prowadzenie działalności w transporcie, handlu bądź obsłudze nieruchomości i firm.

Zbliżony był wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw utworzonych przez kobiety (48,7%)¹, jak i mężczyzn (48,6%). Większe zróżnicowanie w przeżywalności jednostek odnotowano w zależności od pozostałych cech właściciela. Do 2009 r. przetrwało najwięcej firm utworzonych przez osoby między 50 a 59 rokiem życia (55,3%), z wykształceniem wyższym lub pomaturalnym (58,2%) i utworzonych przez osoby, które wcześniej były pracownikami technicznymi (60,2%).

2.2 Aktywność ekonomiczna

Liczba pracujących w przedsiębiorstwach zarejestrowanych w 2004 roku i nadal aktywnych po pięciu latach wzrosła między 2005 r. a 2009 r. do 349,3 tys. osób, czyli o 58,0%². Dynamika ta ma swoje odzwierciedlenie także we wzroście przeciętnej liczby pracujących w przeliczeniu na jedną firmę (z 2,9 osób w 2005 roku, do 6,0 osób cztery lata później).

Zdecydowanie większy przyrost liczby osób pracujących odnotowały przedsiębiorstwa osób prawnych, w których w okresie 2005-2009 odnotowano wzrost blisko 2,5-krotny wobec zaledwie 4% w firmach osób fizycznych. Warto zauważyć, że w ciągu ostatniego roku w podmiotach osób prawnych liczba pracujących zwiększyła się o 23,3%, podczas gdy w

¹ Dane charakteryzujące właścicieli były gromadzone w pierwszym roku prowadzenia badania, stąd też wskaźniki przeżycia odnoszą się do okresu 2005-2009

² Analiza zmian dokonujących się w badanej zbiorowości przeprowadzana z uwzględnieniem czynników, o których informacje nie pochodziły z rejestru, a były gromadzone począwszy od pierwszego badania (pkt 2.2 i 2.3 niniejszego opracowania) obejmuje tylko te jednostki powstałe w 2004 r., które były aktywne w latach 2005-2009

przedsiębiorstwach będących osobami fizycznymi w roku 2009 odnotowano spadek liczby o 14,5%.

Jednostki zatrudniające pracowników najemnych w ciągu ostatnich czterech lat zwiększyły liczbę pracujących o ponad 120%, w tym w ciągu ostatniego roku o 7,2%. W przedsiębiorstwach bez pracowników najemnych odnotowano spadek liczby pracujących, zarówno na przestrzeni lat 2005-2009 (o ponad 37%), jak i 2008-2009 (o blisko 12,5%).

Na wskazane wyżej różnice miało wpływ zatrudnianie coraz większej liczby osób przez firmy, w których od pierwszego roku działalności zatrudniano pracowników najemnych, a także sukcesywne zatrudnianie pracowników przez część jednostek, w których w poprzednich latach pracowali tylko właściciele.

Niezależnie od profilu działalności, na przestrzeni całego okresu badania (2005-2009) odnotowano wzrost liczby pracujących we wszystkich wyróżnianych przekrojach, poza pozostałą działalnością usługową (spadek o 57,3%). Najwyższa dynamika liczby pracujących nastąpiła w jednostkach prowadzących działalność z zakresu obsługi nieruchomości i firm, a także pośrednictwa finansowego (około 2,5-krotny przyrost).

Wskaźniki przeżycia w badanych przedsiębiorstwach, niezależnie od osiąganego wyniku finansowego, z roku na rok systematycznie wzrastały. Przeżywalność firm, które osiągnęły pozytywny wynik finansowy w 2005 r. jest wyższa, niż firm, które poniosły straty (odpowiednio 50,6% i 49,7%). Spośród przedsiębiorstw, które przetrwały na rynku cztery kolejne lata, w piątym roku działalności 85,9% wypracowało zysk, 14,1% stratę.

W piątym roku działalności straty poniosło 11,6% osób fizycznych, generowała je też co trzecia osoba prawna. To, czy przedsiębiorstwo zatrudniało pracowników najemnych, czy też pracowali w nim właściciele i członkowie ich rodzin, nie miało dużego wpływu na jego wynik finansowy.

Najczęściej dochodowe okazywały się przedsiębiorstwa zajmujące się edukacją (99,2%), straty najczęściej wykazywały hotele i restauracje (30,2%).

W 2009 roku 27,1% pięcioletnich przedsiębiorstw dokonywało zakupów inwestycyjnych. Odsetek podmiotów inwestujących był wyższy w grupie osób prawnych (41,5%), niż fizycznych (25,3%), wyższy też w grupie firm zatrudniających pracowników najemnych (37,0%), aniżeli wśród przedsiębiorstw, w których pracowali tylko właściciele i ich rodziny (19,0%). Największy odsetek przedsiębiorstw inwestujących odnotowano w edukacji i przemyśle (odpowiednio 39,7% i 39,6%), najniższy – w handlu (17,4%).

Nakłady na inwestycje były ponoszone przede wszystkim przez jednostki silniejsze, tym samym w jednostkach inwestujących w pierwszych latach po wejściu na rynek,

wskaźniki przeżycia były wyższe, niż w jednostkach nieinwestujących. Wskaźnik przeżycia do 2009 r. w grupie przedsiębiorstw inwestujących w 2005 r. wyniósł 63,1%, w jednostkach nieinwestujących – 45,3%. Wśród osób prawnych przetrwało na rynku 75,3% inwestujących i 69,9% nieinwestujących. Wskaźnik przeżycia w przedsiębiorstwach zatrudniających pracowników najemnych wyniósł 52,2% dla jednostek nieinwestujących i 64,7% dla jednostek inwestujących, a w przedsiębiorstwach, w których pracowali jedynie właściciele wraz z rodzinami – odpowiednio 43% i 62,4%.

Najwyższe wskaźniki przeżycia wśród podmiotów inwestujących zostały odnotowane w ochronie zdrowia (82,5%) i obsłudze nieruchomości i firm (77,0%). W grupie podmiotów nieinwestujących najwięcej jednostek przetrwało w ochronie zdrowia (73,6%) i pośrednictwie finansowym (61,6%).

Niezależnie od formy prawnej i wielkości przedsiębiorstw oraz profilu prowadzonej przez nie działalności, dominującym źródłem środków na nakłady inwestycyjne były środki własne. Różnice odnotowywano jedynie w wysokości udziałów. W 2009 r. w zbiorowości przedsiębiorstw inwestujących ogółem nakłady na środki trwałe w 71,9% pochodziły ze środków własnych, w 21,4% z kredytu zaciągniętego w banku, w 6,6% z innych źródeł (pożyczki, subwencje). Osoby prawne w znacznie mniejszym stopniu dokonywały zakupów ze środków własnych (58,0%), w większym – z wykorzystaniem innych źródeł (17,0%). Wyższy od przeciętnego był też odsetek przedsiębiorstw niezatrudniających pracowników najemnych, finansujących nakłady inwestycyjne ze środków własnych (80,0%). W poszczególnych obszarach gospodarki, ze środków własnych finansowane były najczęściej zakupy inwestycyjne w pośrednictwie finansowym (82,1% podmiotów inwestujących z tej grupy). W przedsiębiorstwach prowadzących pozostałą działalność usługową odnotowano najwyższy odsetek jednostek korzystających z kredytów bankowych (31,1% jednostek inwestujących), a także z innych źródeł (13,3%).

2.3 Bariery napotymane przez przedsiębiorstwa

Spośród podmiotów, które w rok po wejściu na rynek nie zgłaszały żadnych trudności, 55,3% jednostek pozostało nadal aktywnych w roku 2009. Na rynku przetrwało także 46,0% podmiotów, które zgłaszały wyłącznie trudności popytowe, 40,2% tych, które zgłaszały tylko trudności podażowe oraz 50,1% przedsiębiorstw doświadczających zarówno trudności podażowych jak i popytowych.

Po pięciu latach od rejestracji, trudności w produkcji ani w sprzedaży swoich wyrobów lub usług nie sygnalizowało 48,0% przedsiębiorstw aktywnych w roku 2009. Zbliżony odsetek podmiotów nie zgłaszających problemów odnotowano zarówno wśród osób fizycznych, jak i prawnych. Większe zróżnicowanie wystąpiło w przedsiębiorstwach różnych klas wielkości: w grupie przedsiębiorstw zatrudniających pracowników najemnych, na żadne bariery nie napotykało 44,8% jednostek, w grupie tych, w których pracowali jedynie właściciele i ich rodziny – 50,6%.

Brak trudności deklarowało 79,8% przedsiębiorstw prowadzących działalność z zakresu ochrony zdrowia, 60,2% z obsługi nieruchomości i firm, 59,6% – z edukacji oraz 53,5% – z pozostałej działalności usługowej. W pozostałych obszarach, sytuacja była gorsza niż przeciętnie w całej gospodarce, najtrudniejsza w przemyśle, w którym jedynie 23,3% podmiotów nie sygnalizowało żadnych barier. Tylko bariery popytowe utrudniały funkcjonowanie największej części firm zajmujących się pośrednictwem finansowym (52,2%), najmniej – ochroną zdrowia (14,0%). Trudności wyłącznie podażowe najczęściej odczuwały przedsiębiorstwa działające w zakresie budownictwa (9,5%). Największy udział przedsiębiorstw, w których obserwowano zarówno bariery popytowe jak i podażowe wystąpił w przemyśle (37,1%).

Przedsiębiorstwa, które zasygnalizowały wystąpienie trudności w sprzedaży wyrobów i usług najczęściej wskazywały jako przyczynę tych trudności zbyt dużą konkurencję na rynku (77,7%) i związaną z tym obniżkę cen przez konkurencyjne firmy (63,1%). Były to trudności napotymane najczęściej niezależnie od formy prawnej i klasy wielkości podmiotu, a także rodzaju prowadzonej działalności. Poza tymi barierami, istotny wpływ na ograniczenie działalności miały też niewystarczające środki klientów. Wskazywało na nią 81,2% jednostek z ochrony zdrowia, 65,3% – z pozostałej działalności usługowej, 64,0% – z handlu oraz 61,4% hoteli i restauracji.

Jedną z najczęstszych trudności podażowych były niedostateczne środki finansowe, jakimi dysponowały badane podmioty. Bariere tę sygnalizowało aż 71,7% wszystkich podmiotów doświadczających trudności. Drugą – związaną z powyższą barierą – były trudności w ściąganiu należności, zgłaszało ją 36,7% jednostek. Co czwarta jednostka napotykała w 2009 r. na problemy z uzyskaniem kredytu. Wszystkie te bariery były wskazywane jako najważniejsze zarówno przez osoby fizyczne, jak i – w większym stopniu – osoby prawne. Osoby fizyczne częściej niż prawne napotykały problemy związane z niedostateczną technologią i brakiem surowców.

Niedostateczne środki finansowe były najistotniejszą barierą we wszystkich obszarach gospodarki. Niezależnie od podstawowego rodzaju działalności badanych przedsiębiorstw, na jej wystąpienie wskazywała ponad połowa jednostek doświadczających trudności podażowych, a w ochronie zdrowia zgłaszały ją nawet wszystkie podmioty. Największe problemy w ściąganiu należności napotymano w przemyśle (59,1% jednostek), utrudnienia w dostępie do kredytów – w budownictwie (37,3%) i transporcie (36,8%).

3. Podsumowanie

Tworzenie nowych przedsiębiorstw, a później ich przetrwanie, jest zjawiskiem, które jest uzależnione od wielu czynników. Są to zarówno czynniki wewnętrzne, związane z osobistymi predyspozycjami potencjalnych przedsiębiorców, jak również uwarunkowania zewnętrzne, tj. otoczenie prawno-ekonomiczne, w którym musi funkcjonować nowa jednostka i problemy, które musi przezwyciężać. Przetrwanie wchodzących na rynek przedsiębiorstw jest zdeterminowane warunkami, w jakich powstają, środkami, jakimi dysponują, profilem prowadzonej działalności, dostępem do subwencji, pożyczek, kredytów i innego rodzaju kapitału, zasięgu tej działalności i finansowych jej wyników. Zawarte w publikacji dane umożliwiają dokonanie analizy zależności występującej pomiędzy tymi czynnikami oraz ich wpływem na sukces nowego przedsiębiorstwa.

W ciągu ostatnich pięciu lat liczba powstających co roku nowych przedsiębiorstw sukcesywnie rosła i w roku 2008 sięgnęła niespełna 300 tys. (ponad 90% z nich to osoby fizyczne). Statystyczne nowopowstałe przedsiębiorstwo zatrudniało 2-3 osoby. Prawie 72% przedsiębiorstw zatrudniała tylko jedną osobę.

Struktura powstających przedsiębiorstw ulega nieustannym zmianom. W 2008 roku na rynku zauważalny zaczął być kryzys gospodarczy. Pomimo dalszego rozwoju polskiej przedsiębiorczości, dynamika wzrostu liczby przedsiębiorstw mocno osłabła. Zmniejszyła się m.in. dynamika wzrostu liczby przedsiębiorstw budowlanych, natomiast pewne ożywienie nastąpiło w przyroście firm handlowych. Aktywność gospodarczą podejmowali przede wszystkim absolwenci szkół i osoby wcześniej bezrobotne. Często osoby rozpoczynające działalność gospodarczą starały się wykorzystywać szanse, które pojawiały się na rynku, i pomimo niekorzystnych wyników finansowych w niektórych branżach, wciąż odnotowywano wzrost liczby przedsiębiorstw w Polsce.

Ponad 90% przedsiębiorstw powstawało jako jednostki nowe. Były one tworzone przede wszystkim ze środków własnych. Dostępność innych źródeł ich sfinansowania, w

zaistniałej sytuacji gospodarczej, zdecydowanie zmniejszyła się, przez co ponad 80% osób rozpoczynających działalność gospodarczą korzystało ze środków własnych. Popularność pozostałych źródeł finansowania w porównaniu z latami wcześniejszymi spadła, dwukrotnie w przypadku kredytów bankowych i czterokrotnie w przypadku pożyczek od rodziny i znajomych.

Coraz więcej przedsiębiorstw napotykało na trudności w prowadzonej działalności. Szczególnie uciążliwe były trudności popytowe, a wśród nich zbyt duża konkurencja na rynku. Trudności podażowe były znacznie mniej uciążliwe, niemniej odsetek doświadczających ich przedsiębiorców nie zmniejszał się. Podmioty te bardzo często wskazywały na niewystarczające środki finansowe, co wynikało między innymi z ograniczonego dostępu do kredytów i problemów w ściąganiu należności.

W każdej z badanych w kolejnych latach zbiorowości, 4/5 podmiotów kończyło pierwszy rok działalności stratą, a tylko co trzeci prowadził działalność inwestycyjną. Przedsiębiorstwa funkcjonujące pierwszy rok na rynku są najsłabsze i wiele z nich rezygnuje z dalszego prowadzenia działalności. Z każdym kolejnym rokiem działania, podmioty umacniają się i wzrasta ich wskaźnik przeżycia. Niemniej przez pięć kolejnych lat na rynku udaje się przetrwać jedynie 30% przedsiębiorstw. Poza wymienionymi powyżej trudnościami, jednostki pięcioletnie zdecydowanie częściej zgłaszały problemy w ściąganiu należności i braku surowców, niż przedsiębiorstwa nowopowstałe. Przedsiębiorstwa stabilne zdecydowanie rzadziej sygnalizują, że ich przedsiębiorstwo jest zbyt mało znane na rynku, częściej jednak odczuwają niewystarczające środki finansowe i zbyt dużą konkurencję na rynku.

Forma prawna i wielkość podmiotu miały istotny wpływ na przeżywalność jednostek. Firmy większe, z odpowiednim zapleczem, mogły łatwiej sprostać konkurencji, jednak z roku na rok wpływ ten się zmniejszał. W każdym kolejnym roku działalności przedsiębiorstwa, niezależnie zarówno od formy prawnej, jak i zatrudnienia, wzrastał wskaźnik przeżycia. Z każdym rokiem przedsiębiorstwo stawało się coraz bardziej stabilne, a przedsiębiorcy nabierali doświadczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej i w bardziej racjonalny sposób podejmowali decyzje.